

OPINNÄYTETYÖ

Kulttuurisen nuorisotyön arviointi Nuori Kulttuuri -festivaalilla

Anna Savolainen

Yhteisöpedagogi (AMK)

Järjestö- ja nuorisotyö

(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika

(12/2023)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK), Järjestö- ja nuorisotyö

Tekijä: Anna Savolainen
Opinnäytetyön nimi: Kulttuurisen nuorisotyön arviointi Nuori Kulttuuri -festivaalilla
Sivumäärä: 55 ja 4 liitesivua
Työn ohjaaja: Outi Väyrynen
Työn tilaaja: Suomen Nuorisoseurat / Nuori Kulttuuri -toiminta

---

Tämä opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää laadullinen mittaristo, jota Suomen Nuorisoseurat voisi hyödyntää Nuori Kulttuuri -festivaalien arvioinnissa. Tavoitteena oli myös tutkia Kuopiossa keväällä 2023 järjestettyyn festivaaliin osallistuneiden nuorten kokemuksia kulttuurisen nuorisotyön tavoitteiden näkökulmasta käsin. Kuopion festivaali oli ensimmäinen laatuaan Nuori Kulttuuri -toiminnan ja Suomen Nuorisoseurojen historiassa, joten valmiita mittareita, joilla festivaalin laatua ja vaikutuksia voitaisiin tutkia, ei ollut vielä olemassa. Kulttuurisesta nuorisotyöstä löytyy myös verrattain vähän tutkimuskirjallisuutta, ja kulttuurisen nuorisotyön arvioinnista vielä vähemmän. Tämän takia mittaristolle oli tarvetta sekä Suomen Nuorisoseuroille, että kulttuurisen nuorisotyön kentälle laajemminkin.

Kehittämistyö toteutettiin kehittämällä kirjallisuuskatsauksen pohjalta kysymyspatteristo, jota hyödynnettiin haastattelussa, joihin osallistui viisi itsenäisesti festivaalisältöä tuottanutta nuorta. Haastatteluiden avulla pyrittiin tuottamaan tietoa nuorten kokemuksista festivaalilla liittyen osallisuuteen, kasvuun, itsenäistymiseen ja oppimiseen. Samalla kysymyspatteristoa testattiin käytännössä eli tutkittiin, tuottiko kehitetty mittaristo tietoa toivotuista asioista. Haastattelujen tulosten pohjalta Nuori Kulttuuri -toiminnalle annettiin kehitysehdotuksia tulevia festivaaleja varten sekä muotoiltiin lopullinen mittaristo, joka oli myös opinnäytetyön lopullinen tuotos.

Kysymyspatteristo tuotti toivotunlaista tietoa muutamaa kysymystä lukuunottamatta, joihin tehtiin korjauksia lopullisessa mittaristossa. Haastattelujen perusteella festivaalituotantoon osallistuminen oli edistänyt kasvua, oppimista, itsenäistymistä ja osallisuutta kaikkien haastateltavien kohdalla. Kehittämisehdotuksia annettiin Suomen Nuorisoseuroille erityisesti liittyen siihen, kuinka edistää sosiaalista osallisuutta festivaalilla sekä helpottaa festivaalituotantoon osallistumista myös kulttuuriverkoston ulkopuolella oleville nuorille.

Tilaaaja oli lopulliseen kehittämistyön tuotokseen oikein tyytyväinen. Kehittämistyö toimii tarkentavana esimerkkinä siitä, mitä kulttuurisen nuorisotyön arvioinnissa, varsinkin Nuori Kulttuuri -festivaalin kaltaisessa tapahtumassa on hyvä ottaa huomioon. Opinnäytetyötä varten kehitetty mittaristo ohjaa myös kulttuurisen nuorisotyön kehittämistä, eli se nostaa esille, mitkä ovat kulttuurisen nuorisotyön tavoitteet ja mitä työn suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon.

Asiasanat: kulttuuri, nuorisotyö, osallisuus, arviointi, vaikuttavuus

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community Educator, NGO and Youth Work

Author: Anna Savolainen
Title: Evaluating Cultural Youth Work at Nuori Kulttuuri festival
Number of Pages: 55 and 4 attachment pages
Supervisor: Outi Väyrynen
Commissioned by: Finnish Youth Association / Nuori Kulttuuri

The aim of this thesis was to develop a qualitative measurement tool that the Finnish Youth Associations could utilize in the evaluation of the Nuori Kulttuuri festivals. Additionally, the goal was to explore the experiences of young participants in the festival held in Kuopio in spring 2023 from the perspective of the goals of cultural youth work. The Kuopio festival was the first of its kind in the history of Nuori Kulttuuri activities and the Finnish Youth Association. Thus, there were no existing measures to examine the quality and impact of the festival. There is relatively limited research literature on cultural youth work, and even less on the evaluation of cultural youth work. Therefore, there was a need for a measurement tool for both the Finnish Youth Associations and the broader field of cultural youth work.

The development work was carried out by creating a questionnaire based on a literature review, which was used in interviews with five young individuals who has been independently producing festival content. The interviews aimed to gather information about the participants' experiences related to participation, growth, independence, and learning during the festival. Simultaneously, the questionnaire was tested in practice to examine whether the developed measurement tool provided information on the desired aspects. Based on the results of the interviews, development suggestions were provided for Nuori Kulttuuri activities for future festivals, and the final measurement tool, which was also the ultimate output of the thesis, was formulated.

The questionnaire provided desired information, with a few exceptions where adjustments were made in the final measurement tool. According to the interviews, participation in festival production had promoted growth, learning, independence, and participation for all interviewees. Development suggestions were provided to the Finnish Youth Associations, particularly regarding how to promote social inclusion at the festival and facilitate participation in festival production for young people outside cultural networks.

The client was highly satisfied with the final outcome of the development work. The development work serves as a specific example of what to consider in the evaluation of cultural youth work, especially in an event like the Nuori Kulttuuri festival. The measurement tool developed for the thesis also guides the development of cultural youth work, highlighting the goals of cultural youth work and emphasizing important considerations in its planning.

Keywords: culture, youth work, participation, evaluation, impact

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	8
	2.1 Suomen nuorisoseurat	8
	2.2 Nuori Kulttuuri -toiminta.....	9
	2.3 Nuori Kulttuuri festival Kuopio 2023.....	11
	2.4 Nuori Kulttuuri Festival Kuopion tavoitteet.....	12
3	KULTTUURINEN NUORISOTYÖ JA SEN ARVIOINTI.....	14
	3.1 Kulttuurisen nuorisotyön määritelmä	14
	3.2 Nuori Kulttuurin määritelmä kulttuurisesta nuorisotyöstä	15
	3.3 Kulttuurisen nuorisotyön tavoitteet ja mahdollisuudet.....	16
	3.4 Osallisuus, osallistuminen ja osallistaminen	18
	3.5 Arviointi nuorisotyössä.....	20
	3.6 Mittarit	22
4	KEHITTÄMISTYÖNI MENETELMÄVALINNAT	23
	4.1 Haastattelun suunnittelu.....	23
	4.2 Haastatteluiden toteutus	26
	4.3 Aineiston analyysimenetelmät	27
5	HAASTATTELUIJEN TULOKSET	31
	5.1 Sosiaalinen osallisuus eli kuulumisen tunne festivaalilla	31
	5.2 Vaikutusmahdollisuuksiin liittyvä osallisuus	34

5.3	Oppiminen, kasvu ja itsenäistyminen	36
5.4	Risut ja ruusut sekä nuorten kehitysehdotukset	39
6	YHTEENVETO	42
6.1	Yhteenveto ja kehittämissuhteet	42
6.2	Haastattelukysymysten toimivuus	45
6.3	Lopullinen mittaristo.....	46
7	LOPUKSI	50
	LÄHTEET	52

1 JOHDANTO

Kulttuurinen toiminta on ollut osa nuorisotyötä jo pitkään. Tästä huolimatta kulttuurisen nuorisotyön käsite on verrattain nuori: se alkoi hahmottua vasta 1990-luvulla, ja nuorisolaissa se mainittiin ensimmäisen kerran vasta vuonna 2006 kulttuurisen nuorisotoiminnan nimellä (Ruotsalainen 2008, 171). Kulttuurisesta nuorisotyöstä on yllättävän vähän tutkimuskirjallisuutta ottaen huomioon sen laajuuden ja merkittävyyden nuorisotyön kentällä (Schalin & Pyykkönen 2022). Lisäksi sen vaikuttavuuden mittaaminen on vielä alkutekijöissä, niin kuin on nuorisotyön vaikuttavuuden mittaaminen ylipäätäänkin (Moisala 2022). On käyty jopa keskustelua siitä, onko nuorisotyön vaikuttavuutta mahdollista arvioida ollenkaan. Yksilön elämään ja valintoihin vaikuttavat niin moninaiset syyt, että voi olla vaikeaa erotella, mikä on ollut juuri nuorisotyön vaikutus nuoren elämänsäkulussa. (Siurala 2014, 24.)

Nuorisotyöltä, kuten muiltakin julkisrahoitteisilta palveluilta, on kuitenkin viime vuosikymmeninä odotettu yhä enemmän kykyä osoittaa oma arvo ja tehdyn työn vaikutukset. Viimeisen 5–10 vuoden aikana nuorisotyöstä onkin tuotettu arvioivaa tietoa erityisesti kohdennettuun nuorisotyöhön, eli etsivään nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan liittyen. Monimutkaisempaa on kuitenkin arvioida työtä, jossa fokus on vertais- ja ryhmäsuhteissa, osallisuudessa ja yleisemmin hyvinvoinnissa. Niiden arviointiin ei ole olemassa valmiita indikaattoreita, joita voisi poimia esimerkiksi viranomaisrekistereistä. (Kauppinen & Kivijärvi 2022.) Kulttuurisen nuorisotyön ydin on nimenomaan näiden edellä mainittujen asioiden edistämisessä, mikä tekeekin sen arvioinnista erityisen haastavaa.

Näistä lähtökohdista rakentuu opinnäytetyöni, jonka tavoitteena on arvioida keväällä 2023 Kuopiossa järjestettyä Nuori kulttuuri -festivaalia sekä kehittää mittaristo, jonka avulla kyseistä arviointia voitaisiin tehdä. Nuori Kulttuuri on Suomen Nuorisoseurojen hallinnoimaa toimintaa, jonka tavoitteena on edistää kulttuurista nuorisotyötä Suomessa niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Opinnäytetyöni tuotos on toisaalta kehitysehdotukset, jotka jätän Suomen Nuorisoseuroille festivaaliin liittyen, ja toisaalta kysymyspatteristo, jota Suomen Nuorisoseurat voi hyödyntää laadullisena mittaristona tulevien vuosien tapahtumien arvioinnissa.

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen kehittämistyö. Käytännössä toteutin kehittämistyön suunnitteleamalla kirjallisuuskatsauksen pohjalta kysymyspatteriston, jota käytin haastatellessani festivaalituotantoon osallistuneita nuoria. Haastattelun tulosten perusteella

annoin Nuori kulttuurille kehitysehdotuksia tulevia tapahtumia varten sekä tarkastelin, oliko käyttämilläni haastattelukysymyksillä saatu tietoa oikeista asioista. Tarkasteluni pohjalta muotoilin kysymyspatteristoa joiltakin osin, ja palautin lopullisen patteriston opinnäytetyöni tuotoksena. Nuori kulttuuri voi hyödyntää kysymyksiä laadullisena mittaristona tulevaisuuden tapahtumiensa arvioinnissa.

Festivaalin arvioinnin ja haastattelukysymysten suunnittelun pohjana käytin kirjallisuudesta saamaani tietoa kulttuurisen nuorisotyön tavoitteista ja mahdollisuuksista. Arviointini nojautui vahvasti osallisuuden tarkasteluun, sillä sen edistäminen on noussut nuorisoalan järjestöissä ja koko järjestökentällä koko ajan tärkeämpään asemaan (Fields & Omaheimo 2023, 29). Esimerkiksi Valtion nuorisopoliittisessa ohjelmassa vuosille 2020-2023 (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020) osallisuuden vahvistaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen on valittu pääteemoiksi. Osallisuuden lisäksi pyrin tarkastelemaan, kuinka festivaalituotantoon osallistuminen oli vaikuttanut festivaalisisältöä suunnitelleiden nuorten oppimiseen, kasvuun ja itsenäistymiseen.

Opinnäytetyön toisessa luvussa esittelen työn tilaajan, Suomen Nuorisoseurat ja sen alaisuuteen kuuluvan Nuori kulttuuri -toiminnan, sekä kevään 2023 Nuori kulttuuri -festivaalin ja sen tavoitteet. Kolmannessa luvussa käyn läpi kulttuurisen nuorisotyön arviointiin vaikuttavia asioita kirjallisuuskatsauksen pohjalta. Neljännessä luvussa kuvaan kehittämistyöni menetelmävalinnat, eli mitä otin huomioon suunnitellessani haastattelukysymyksiä sekä toteuttaessani haastatteluja. Kuvaan myös, kuinka analysoin keräämääni haastatteluaineistoa. Viidennessä luvussa kuvaan ja analysoin haastattelun tuloksia, eli nuorten kokemuksia festivaalilla. Kuudennessa luvussa teen yhteenvetoa analyysini pohjalta ja annan Nuori kulttuurille kehittämissuhteita tulevia festivaaleja varten. Lisäksi tarkastelen, kuinka hyvin käyttämäni haastattelukysymykset olivat toimineet käytännössä, ja esittelen lopullisen mittariston, jonka jää Nuori kulttuurin käyttöön. Kuudennessa luvussa tarkastelen kehittämistyöni onnistumista sekä tilaajan antamaa palautetta lopullisesta mittaristosta.

2 TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni tilaajan, Suomen Nuorisoseurat ry:n ja sen alaisuuteen kuuluvan Nuori Kulttuuri -toiminnan taustaa, arvopohjan ja tavoitteet. Lisäksi esittelen keväällä 2023 Kuopiossa järjestetyn Nuori Kulttuuri -festivaalin, johon opinnäytetyöni kohdistuu.

2.1 Suomen nuorisoseurat

Suomen Nuorisoseurat ry on valtakunnallinen nuorisotyötä tekevä järjestö, joka tarjoaa kaikenikäisille laadukkaita harrastuksia, kuten tanssia, teatteria, musiikkia, sirkusta ja liikuntaa, sekä järjestää niihin liittyviä tapahtumia ja koulutuksia. Nuorisoseuratoiminnan tavoitteena on kasvatus- ja harrastustoiminnan kautta edistää lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua sekä aktiivista ja vastuullista kansalaisuutta. Järjestön arvoja ovat osallisuus, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys ja moninaisuus. (Suomen Nuorisoseurat 2023a.)

- ”*Osallisuus: Osallisuudella tarkoitetaan nuorisoseurassa yhteisöön kuulumista ja mukanaoloa. Jokainen voi vaikuttaa tekemiseen ja osallistua toimintaan omalla panoksellaan.*
- *Yhdenvertaisuus: Nuorisoseurassa kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia. Toiminta on avointa ja arvostavaa, ja siihen on helppo tulla mukaan.*
- *Yhteisöllisyys: Yhteisöllisyys on yhdessä toimimista ja tekemisen riemua. Siihen kuuluvat vuorovaikutus ja yhteenkuuluvuus sekä yhteiset kokemukset. Yhteisömme ovat mukaan ottavia ja turvallisia.*
- *Moninaisuus: Arvostamme moninaisuutta, ja jokainen voi tulla mukaan sellaisena kuin on. Meidän toiminnassamme kaikilla on hyvä ja turvallista olla.”*

(Nuorisoseurat 2023b.)

Suomen Nuorisoseurojen juuret juontavat nuorisoseuraliikkeeseen, joka sai alkunsa vuonna 1881. Liikkeen taustalla vaikuttivat kansallinen herääminen ja sivistysaateen nousu. Alkuvaiheessa nuorisoseuratoiminnassa pyrittiin monimuotoiseen kansanvalistustoimintaan, silloisen itsekasvatus- ja sivistysaateen mukaisesti. Nuorisoseuroissa järjestettiin muun muassa lukutupia, kansanjuhlia sekä teatteri- ja liikuntaan painottunutta harrastustoimintaa, millä on ollut merkittävä vaikutus myös lukutaidon ja suomalaisen kirjastolaitoksen kehittämisessä. Nuorisoseuratoiminnan laajennuttua koko maan kattavaksi liikkeeksi nuorisoseuroissa alettiin kiinnittää huomiota myös lasten toimintaan. (Suomen nuorisoseurat 2023a).

Kansanliikkeenä syntynsä saanut nuorisoseuraliike organisoitui myöhemmin vuosina piirijärjestöiksi ja valtakunnallisiksi liitoiksi. Vuonna 2012 aikaisemmin mm. Suomen Nuorison Liittona ja Suomen Nuorisoseurojen liittoina tunnettu keskusliitto sai nimekseen Suomen Nuorisoseurat ry. Nykyisin järjestö on Suomen merkittävin kulttuurisen nuorisotyön toimija. Nuorisoseuratoimintaa järjestetään ympäri Suomea niin kaupungeissa kuin maaseuduillakin. Järjestöön kuuluu noin 40 000 nuorisoseuralaista, jotka nauttivat kulttuurisesta harrastustoiminnasta 650 seurassa ja 600 seurantalossa ympäri Suomen. Viikoittain Nuorisoseurojen järjestämän kulttuuritoiminnan pariin kokoontuu noin 20 000 harrastajaa, ja seuran järjestämissä tapahtumissa käy vuosittain puoli miljoonaa vierailijaa. (Suomen nuorisoseurat 2023a).

2.2 Nuori Kulttuuri -toiminta

Nuori Kulttuuri -toiminta on taiteen ja kulttuurin voimin tehtävää nuorisotyötä, jota rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö ja hallinnoi Suomen Nuorisoseurat. Toiminnan tavoitteena on tuoda mahdollisimman monelle lapselle ja nuorelle mahdollisuus osallistua kulttuuriseen harrastustoimintaan, sekä auttaa nuoria ja heidän kanssaan työskenteleviä kehittämään toimintaansa, verkostoitumaan ja saamaan onnistumisen kokemuksia. Toimintaa tuottaa kaikille avoin Nuori Kulttuuri -verkosto, johon kuuluu kulttuurisen nuorisotyön tekijöitä ja asiantuntijoita niin paikalliselta, alueelliselta, valtakunnalliselta kuin kansainväliseltäkin tasolta. Tämän lisäksi verkosto rakentuu rihmastosta, eli verkoston jäsenten verkostosta. Laajan verkoston avulla nuoriin, nuorisotyöhön ja yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen pyritään saamaan mahdollisimman laaja kosketuspinta. (Nuori Kulttuuri 2023d.)

Nuori Kulttuuri tuottaa vuosittain yhden suuren monitaiteisen nuorten tapahtuman. Lisäksi toiminnalla pyritään mahdollistamaan kulttuurista nuorisotyötä kehittäviä kokeiluja sekä kohtaamisia verkossa ja eri puolella Suomea. Toiminta jakautuu neljään toimintamalliin, jotka ovat Nuori Kulttuuri Roots, Nuori Kulttuuri Talks, Nuori Kulttuuri On Air ja Nuori kulttuuri Festival. Näistä Nuori Kulttuuri Rootsin tavoitteena on tarjota taideharrastuksia tuottaville yhteisöille ja nuorille itselleen mahdollisuuksia kehittää toimintaansa rahoituksen ja sparrausavun myötä. Lisäksi Roots on väylä, jonka kautta nuoren on mahdollista osallistua muuhun Nuori Kulttuuri -toimintaan. Nuori Kulttuuri Talks on nuorten oma keskusteluareena, jossa nuoret pääsevät keskustelemaan yhdessä päättäjien sekä taiteen ja nuorisotyön ammattilaisten kanssa nuorten taide- ja kulttuuriharrastamiseen liittyvistä asioista. On Air

puolestaan on monipaikkainen nuorten taidefestivaali, joka järjestetään yhtä aikaa kuudella eri paikkakunnalla ja jota on mahdollista seurata live-lähetystenä mistä tahansa päin Suomea. Nuori Kulttuuri Festival on joka toinen vuosi järjestettävä, yhdelle paikkakunnalle keskittyvä monitaiteinen festivaali. (Nuori kulttuuri toimintasuunnitelma 2023.)

Niin kuin Nuorisoseuroilla ja nuorisoseuraliikkeellä, myös Nuori Kulttuuri -toiminnalla on pitkä historia. Vuosien varrella toiminnan nimi ja sisältö on vaihdellut, mutta olennaista on ollut nuorten ja kulttuurin tuominen yhteen erilaisten tapahtumien ja kilpailun keinoin. Toiminta sai alkunsa vuonna 1947, jolloin maamme vallannut olympiahuuma sai suomalaiset kulttuuritoimijat huolestumaan, että nuoret keskittyivät liikaa ruumiillisiin mittelöihin ja olivat unohtamassa henkisen puolen kokonaan. Alettiin järjestää ”Nuorten henkisiä kilpailuja”, joiden pyrkimyksenä oli kehittää kansamme identiteetin kasvua sekä kartoittaa suomalaisten kulttuurillista osaamista. (Mäenpää 2015, 88.) 1970-luvulla toiminnan nimi muuttui Nuorison taidetapahtumaksi, ja vuonna 2001 nimi vakiintui nykyiseen muotoonsa. Vuonna 2007 alkunsa saivat Nuori kulttuuri Moves-, Teatris- ja Sounds-nimiset katselmustapahtumat, joissa keskityttiin vuosittain yhteen taiteenlajiin (musiikki, tanssi, teatteri) kerrallaan. Ympäri Suomen järjestettiin paikallisia aluetapahtumia, joista ammattilaistaiteilijoista ja nuorista koostuva raati valitsi suosikkiesityksensä mukaan päätapahtumaan. (Saarinen 2019.)

Vuonna 2017 Nuori Kulttuuri -toiminnan siirryttyä takaisin Suomen nuorisoyhteistyö Allianssilta Nuori Kulttuuri -säätiön hallinnoitavaksi toimintaa päätettiin lähteä uudistamaan rauhallisella ja osallistavalla otteella. Uutta strategiaa vuosille 2020-2026 alettiin suunnitella työpajoissa, joihin osallistuivat Nuori Kulttuuri -seminaariin osallistuneet noin viisikymmentä aluetapahtumatuottajaa, Nuori Kulttuurin neuvottelukunta, Teatriksen nuorten johtoryhmä, Nuori Kulttuuri -toimiston väki sekä Suomen Nuorisoseurojen hallitus ja henkilöstö. Työpajoissa pyrittiin selvittämään aikaisemman toimintamallin kipukohtat, joihin toivottiin muutosta uuden strategian myötä. (Saarinen 2019.)

Näistä ensimmäinen oli kilpailullisuus, joka sisältyi aluetapahtumiin ja tapaan, jolla valtakunnalliseen tapahtumaan valittiin esiintyjät. Kilpailua itsessään ei pidetty ehdottoman huonona asiana, mutta ongelmana pidettiin sitä, että katselmukseen perustuvia kilpailullisia tapahtumia oli tullut nuorille 2000-luvulla aika paljon. Toisaalta myös esimerkiksi median esiintuomaa kilpailullisuutta Idols-tyyppisissä ohjelmissa pidettiin kulttuuriselle nuorisotyölle vieraana. Toinen asia, joka uutta strategiaa suunniteltaessa nousi esiin, oli monitaiteisuus. Taiteen perusopetuksessa on mukana yhdeksän taiteenlajia, mutta siitä huolimatta Nuori

Kulttuurin tapahtumissa oli vuosia keskitytty vain kolmeen lajiin. Tämä itsessään rajasi toiminnan ulkopuolelle melko paljon nuoria. Kolmas asia, johon työpajoissa kiinnitettiin huomiota, oli se, ketkä Nuori Kulttuuri -toimintaa ovat tekemässä ja järjestämässä. Aikaisemmassa mallissa aluetapahtumat olivat keskenään eritasoisia; ne oli rahoitettu eri tavalla ja ne olivat volyymiltaan täysin eri mittaisia. Uudessa strategiassa ja toimintamallissa haluttiin lähteä siitä, että Nuori Kulttuuri -toiminnassa mukana olevat saisivat verkostosta itselleen enemmän kuin mitä heidän välttämättä tarvitsisi antaa, ja että kaikkien olisi mahdollista liittyä verkostoon näin halutessaan. (Saarinen 2023.)

2.3 Nuori Kulttuuri festival Kuopio 2023

Strategia uudistuksen astuttua voimaan uudenlainen, monitaiteinen festivaali oli tarkoitus järjestää ensimmäisen kerran jo keväällä 2021. Koronavirusepidemian takia festivaali piti kuitenkin muuttua digitaaliseksi kokoontumisrajoitusten vuoksi. Digitaalisuus oli festivaalin osalta muutenkin jo ottanut kehitysaskelaita tapahtumia varten rakennetun Digistagen vuoksi. Digistage on alusta, jonne nuoret voivat lähettää teoksiaan videon muodossa. Vuonna 2022 järjestettiin ensimmäistä kertaa Nuori Kulttuuri On Air -tapahtuma, joka toteutettiin samanaikaisesti neljällä eri paikkakunnalla digitaalisuutta hyödyntäen. Ensimmäinen ei läpeensä digitaalinen Nuori Kulttuuri -festivaali päästiinkin siis kokemaan vasta vuonna 2023 Kuopiossa. (Saarinen 2023.)

Strategia uudistuksen tavoitteiden mukaisesti Kuopion festivaalilla nähtiin nuoren kulttuurin ilmentymiä laidasta laitaan. Musiikin, tanssin ja teatterin lisäksi festivaalilla nähtiin muun muassa sirkusta, kuvataidetta, katukulttuuria (hiphop, skeitti, graffititaide), manga- ja animekulttuuria, sanataidetta ja lavarunoutta. Näyttelyiden ja esitysten lisäksi festivaalilla oli mahdollista osallistua erilaisiin nuorten vetämiin taidetyöpajoihin sekä seurata Nuori Kulttuuri Talks -keskustelutilaisuuksia. Festivaalisisältöä järjestettiin ympäri Kuopiota kahdeksassa eri tapahtumapaikassa, jotka olivat Kuopion kaupunginteatteri, Kulttuuriareena 44, Kuopion tori, Kuopion kansalaisopisto, Kuopion museo, Kuopion kaupunginkirjasto, Kuopion taidemuseo ja Kuopion korttelimuseo.) Festivaaliohjelmaa järjestettiin yhteensä 211 tuntia, mikä sisälsi 61 eri tilaisuutta ja kahdeksan näyttelyä. (Hurme 2023.)

Nuoret olivat mukana festivaalin suunnittelussa ja toteutuksessa monella eri tapaa. Suurin osa festivaalille sisältöä tuottaneista nuorista oli tullut mukaan jonkin ohjatun ryhmätoiminnan kautta eri puolilta Suomea. Festivaalilla nähtiin esimerkiksi erilaisten tanssiryhmien ja sirkus-

ja teatterikoulujen esityksiä sekä bändejä Kuopion Rock Academysta. Ohjattujen ryhmien lisäksi festivaalilla oli mukana myös itsenäisesti festivaalisisältöä tuottavia nuoria ja nuorten ryhmiä, jotka olivat päätyneet Nuori Kulttuuri -verkostoon Roots-toimintamallin kautta, aikaisempien vuosien tapahtumista tai kuulumalla verkoston jäsenten rihmastoon. Nämä nuoret vetivät festivaalilla erilaisia työpajoja ja näyttelyitä ja toimivat niin ikään vertaisohjaajina toisille nuorille. (Hurme 2023.)

2.4 Nuori Kulttuuri Festival Kuopion tavoitteet

Nuori Kulttuuri -festivaalille määritellyt tavoitteet olivat vuoden 2023 Nuori kulttuuri -toimintasuunnitelman mukaan seuraavanlaiset:

- lisätä alan toimijoiden välistä yhteistyötä
- mahdollistaa uusia kokeiluja
- tuoda mahdollisimman monelle nuorelle mahdollisuus osallistua
- kokeilla uudenlaista tapaa tuottaa tapahtumaa
- nostaa kulttuurisen nuorisotyön arvostusta

Tavoitteet käsittelivät festivaalin vaikutuksia isommassa mittakaavassa, eli sitä, kuinka festivaalilla pyrittiin kehittämään Nuori Kulttuuri -toimintaa ja kulttuurista nuorisotyötä. Yksilötason tavoitteet on toimintasuunnitelmaan määritelty laajalla tasolla ”näkyvän paikkojen ja onnistumisen kokemusten” luomiseksi.

Määrällisiksi mittareiksi festivaalia varten määriteltiin yhteistyökumppaneiden määrä, yhteistyökaupungin sidosryhmien määrä, tapahtumaan hakeutuvien esiintyjien määrä, tuotantoon osallistuvien nuorten määrä, katsojien määrä niin fyysisessä tapahtumassa kuin digitaalisestikin, sekä mediaosumien määrä. Laadullisiksi mittareiksi määriteltiin yhteistyöstä syntyvät uudet projektit ja innovaatiot, sekä nuorten haastattelut ja tarinat. Näitä haastatteluja minun on tarkoitus toteuttaa opinnäytetyössäni. (Nuori kulttuuri toimintasuunnitelma 2023.)

Mittaristo, jolla arvioitaisiin toiminnan vaikutuksia festivaalille osallistuneiden nuorten elämään, on ollut suunnitteilla Nuori kulttuurin toimesta (ks. kuva alla), mutta suunnitelma on vielä kesken. Käytin suunnitelmaa apuna opinnäytetyöni haastattelukysymysten suunnittelussa.

(Nuori Kulttuuri 2023e.)

3 KULTTUURINEN NUORISOTYÖ JA SEN ARVIOINTI

Tässä luvussa avaan kulttuurisen nuorisotyön arviointiin vaikuttavia asioita. Ensimmäisessä alaluvussa avaan lyhyesti kulttuurisen nuorisotyön käsitteen historiaa. Toisessa alaluvussa esittelen Nuori Kulttuurin vuonna 2021 laatiman määritelmän kulttuurisesta nuorisotyöstä. Kolmannessa alaluvussa käsittelen kulttuurisen nuorisotyön tavoitteita ja mahdollisuuksia kirjallisuuskatsauksen perusteella, ja osallisuutta käsittelen omassa alaluvussaan alaluvussa neljä. Viidennessä alaluvussa käyn läpi nuorisotyön arviointiin liittyviä asioita, ja kuudennessa alaluvussa kuvaan, mitä mittareiden määrittämisessä tulee ottaa huomioon.

3.1 Kulttuurisen nuorisotyön määritelmä

Tuoreimmassa nuorisolaissa nuorisotyöllä tarkoitetaan ”nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa” (Finlex 1285/2016). Nuorisotyöllä pyritään kohentamaan nuorten kasvu- ja elinoloja, silloittamaan sukupolvien välistä vuorovaikutusta ja ehkäisemään nuorten syrjäytymistä. Käytännössä tähän pyritään tarjoamalla nuorille palveluja ja käytäntöjä, jotka osallistavasti ja mahdollisimman yhdenvertaisesti edesauttavat heidän opiskelu-, työ- ja harrastusmahdollisuuksiaan, mediaosaamistaan, tiedon ja neuvonnan saatavuutta sekä poliittisia vaikuttamismahdollisuuksia. (Pyykkönen & Schalin 2022, 15.) Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssin mukaan nuorisotyöllä pyritään myös siihen, että jokainen nuori voisi saavuttaa omien voimavarojensa ja näkemystensä mukaisen paikan yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä, sekä kokea elämänsä merkitykselliseksi (Allianssi 2023b).

Kulttuurinen nuorisotyö on monimuotoinen ja muuttuvainen nuorisotyön osa-alue, jota on Pyykkösen ja Schalinin (2022) mukaan hankala määritellä täsmällisesti kirjallisuuden perusteella. Osittain tämä johtuu siitä, että käsite on vielä melko nuori ja siitä alettiin puhua vasta 2000-luvulla. Käsitteen alkaessa muotoutua sen tarpeellisuudesta käytiin jonkin verran keskustelua, sillä kaiken nuorisotyön voidaan ajatella olevan kulttuurista nuorisotyötä: kulttuuriset työ- ja toimintamuodot ovat osa kaikkia nuorisotoimialan alueita. Käsitteillä on kuitenkin merkityksensä nuorisotyön kentällä, sillä ne toimivat parhaimmillaan yhteisenä kielellä ja niiden avulla voidaan ymmärtää kunkin toiminnan tarkoitus tai painotus. (Ruotsalainen 2008, 171.)

Kulttuurista nuorisotyötä on kuvattu kirjoittajasta ja ajankohdasta riippuen hieman eri tavoin. Yhteistä eri määritelmille vaikuttaisi olevan se, että kulttuurinen nuorisotyö nähdään lasten ja

nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemisena, joka tapahtuu taiteen ja kulttuurin kontekstissa. Kulttuurisen nuorisotyön käsitteen määrittelemisen vaikeutta ei Schalinin ja Pyykkösen (2022) mukaan pitäisi nähdä puutteena, sillä se kertoo jotain työotteen kyvystä seurata aikaansa ja sisällyttää itseensä erilaisia toimintoja ja kulttuurin muotoja. (Pyykkönen & Schalin 2022, 13.)

Osittain käsitteen määrittelemistä vaikuttaa myös se, että taiteen ja taidelähtöisten menetelmien rajaaminen ja määrittelemineen itsessään on vaikea, ellei jopa mahdoton tehtävä (Mäenpää, 2014, 7). Johan Förnäsin (1998) kolmijaon mukaan kulttuuri voidaan nähdä joko kaunotaiteina ja taiteellisina tuotteina, tietynlaisina elämänmuotoina ja tapoina toimia tai symbolisena viestintänä. Näistä kolmesta symbolisen viestinnän määritelmä on käyttökelpoisin kulttuurisen nuorisotyön kannalta, sillä siinä kulttuuriksi ei lasketa vain taideinstituutioihin kietoutuvia esteettisiä teoksia, eikä se toisaalta ole liian lavea, niin kuin Förnäsin toinen määritelmä. (Kiilakoski 2014, 21-22.)

Symbolisen viestinnän määritelmässä kulttuurissa on kyse merkityksistä sekä toiminnoista, jotka välittävät merkityksiä. Kulttuuriksi ei tämän määritelmän mukaan lasketa vain perinteisiä taidemenetelmiä, vaan kulttuuria ilmenee kaikissa paikoissa, missä ihmiset tekevät selkoa elämästään, hakevat merkityksiä ja pyrkivät hahmottamaan yhteistä todellisuutta. Tällöin kulttuurisen nuorisotyön menetelmiin voidaan laskea mukaan myös uuden vuorovaikutuksen tavat, pelikulttuurit ja digitaaliset ympäristöt. (Kiilakoski 2014, 21-22.)

3.2 Nuori Kulttuurin määritelmä kulttuurisesta nuorisotyöstä

Kulttuurisen nuorisotyön määritelmän moniselitteisyyden takia Nuori Kulttuuri päätti lähteä muotoilemaan kulttuuriselle nuorisotyölle määritelmää vuonna 2021. Tavoitteena oli luoda helposti lähestyttävä ja yksinkertainen määritelmä, joka kiteyttäisi kulttuurisesta nuorisotyöstä olennaisen ja jota voitaisiin käyttää yhteisen viestinnän välineenä (Nuori Kulttuuri 2023a). Määritelmän laati Nuori kulttuuri -neuvottelukunnasta koostettu työryhmä, johon kuuluivat Nuori kulttuurin toimialajohtaja Pasi Saarinen, Taiteen perusopetuksen liiton toimialajohtaja Viivi Seirala, Suomen Nuorisoseurojen kulttuurisen nuorisotyön suunnittelija Johanna Hurme, Porin kaupungin kulttuuriyksikön päällikkö Jyri Träskelin sekä Hyvinkään lasten ja nuorten taidekeskuksen säätötoiminnanjohtaja Päivi Venäläinen. (Saarinen 2023.)

Työryhmän muodostaman määritelmän mukaan kulttuurinen nuorisotyö on ”toimintaa, jossa taiteen ja kulttuurin voimin tuetaan nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta

yhteiskunnassa” (Nuori Kulttuuri 2023a). Määritelmällä pyritään kirkastamaan kulttuurin ja taiteen merkitystä osana nuorisotyötä, edistämään yhteistyötä ja lisäämään kulttuurisen nuorisotyön tunnettuutta. Käsite on suunnattu laajalle joukolle ihmisiä, kuten nuorisotyötä tekeville, kulttuurialan tekijöille, nuorten kanssa toimiville, päättäjille, kulttuurisen nuorisotyön rahoittajille sekä totta kai nuorille itselleen. Määritelmä ei itsessään pyri kattamaan kaikkia kulttuurisen nuorisotyön ulottuvuuksia, mutta sen alle luotiin eri tarkoituksiin sopivia viestejä, joiden avulla kulttuurisesta nuorisotyöstä olisi mahdollista puhua kohdennetusti ja tilanteen vaatimalla tavalla. (Nuori kulttuuri 2023a.)

Kulttuurisen nuorisotyön määritelmää tukevat viestit ovat:

- *Kulttuurinen nuorisotyö on mukana monessa nuorten kanssa tehtävässä toiminnassa.*
  - o *Mukana kunnan ja seurakuntien nuorisotyössä, järjestöjen nuorisotyössä ja seuratoiminnassa, taideharrastuksissa, taiteen perusopetuksessa nuorten omaehtoisessa toiminnassa ja vapaaehtoistyössä*
- *Kulttuurinen nuorisotyö vahvistaa nuorten tulevaisuudessa tarvitsemia taitoja.*
  - o *Tulevaisuudessa tarvittavat taidot: sosiaaliset taidot, tunnetaidot, empatia, kriittinen ajattelu, ihmisenä kasvaminen, sivistys*
- *Kulttuurinen nuorisotyö tuo nuorten äänen kuuluviin.*
  - o *Osallisuus, nuorten osallistuminen yhteisön ja yhteiskunnan asioihin, nuorten näkyväksi tuleminen*
  - o *Kulttuuri ja taide tuovat näkyviin asioita, jotka eivät muuten pääse esiin*
- *Kulttuurinen nuorisotyö vaikuttaa yhteiskunnan tulevaisuuteen.*
  - o *Osallisuus, ennaltaehkäisevä työ, vaikutukset tulevaisuuden elinkeinoelämään*
- *Kulttuurisessa nuorisotyössä eri alojen ammattilaiset työskentelevät yhteisen tavoitteen eteen.*
  - o *Rahoittajille, päättäjille ja ammattilaisille tärkeää: monialaisuus, poikkisektorinen yhteistyö; ottaa mukaan nuorisoalan ammattilaiset, kulttuuri- ja taidealan ammattilaiset*

(Nuori kulttuuri 2023a.)

3.3 Kulttuurisen nuorisotyön tavoitteet ja mahdollisuudet

Kulttuurisella nuorisotyöllä voidaan katsoa olevan sekä taidepedagogisia että kansalaistaidollisia tavoitteita (Mäenpää 2015, 88). Pedagogisesti kulttuurinen nuorisotyö on lähellä taidekasvatusta, sillä se pyrkii kehittämään yksilön ilmaisutaitoa, luovuutta ja

hyvinvointia, sekä tuottamaan positiivisia kokemuksia yhdessä muiden nuorten ja ohjaajien kanssa (Pyykkönen & Schalin 2022, 13). Näiden lisäksi kulttuurinen nuorisotyö pyrkii myös vahvistamaan nuorten yhteiskunnallisen vaikuttamisen taitoja ja mahdollisuuksia, eli tukemaan nuorten kasvua täysivaltaisiksi kansalaisiksi ja toimijoiksi. (Anttila, ym. 2012.) Kulttuurisen nuorisotyön avulla nuori voi peilata omia kokemuksiaan ympäröivään yhteiskuntaan, jolloin nuoren on mahdollista ottaa osaa yhteiskuntaan ilmaisemalla ajatuksensa turvallisessa ilmapiirissä (Mäenpää 2015).

Vaikka taidelähtöiset työmenetelmät ovat avainasemassa kulttuurisessa nuorisotyössä, työtä määrittää kuitenkin kaikkein eniten kasvatuksellinen työote. Tämä tarkoittaa sitä, että kulttuurisessa nuorisotyössä tärkein päämäärä on aina nuoren kasvun tukeminen, ja kulloinkin käytetyt työmenetelmät toimivat vain välineinä kasvatuksellisten päämäärien saavuttamiseksi. Kasvatukselliset päämäärät tarkoittavat käytännössä sitä, että työllä pyritään tukemaan nuorten kasvua yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi. (Anttila ym. 2012, 12.) Kasvaminen voidaan määritellä prosessiksi, jossa nuori muodostaa itselleen identiteettiä, eli käsitystä itsestään sekä siitä, mikä on oikein ja väärin, ja pyrkii näiden käsitysten pohjalta vaikuttamaan yhteiskuntaan ympärillään (Ruotsalainen 2008, 171).

Kulttuurinen nuorisotyö tarjoaa nuorelle monenlaisia oppimisen paikkoja. Kulttuurisessa nuorisotyössä oppiminen tapahtuu nonformaalina oppimisena, koulumaailmasta totutun formaalin oppimisen sijaan (Anttila ym. 2012, 6). Nonformaalia oppimista tapahtuu kaikkialla elämässämme, mutta kulttuurisessa nuorisotyössä tälle oppimiselle asetetaan tavoitteet (Ruotsalainen 2008, 174). Nonformaalille oppimiselle on tyypillistä muun muassa se, että oppiminen on vapaaehtoista, siinä ei lähtökohtaisesti jaeta todistuksia, ja oppijan kehittyminen opittavassa asiassa on pääasia. (Anttila ym. 2012, 24).

Kulttuurisella nuorisotyöllä on myös merkittävä vaikutus nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä. Ruotsalaisen (2008) mukaan tähän havahduttiin Helsingissä 1990-luvulla, kun kulttuurista nuorisotyötä alettiin yhdistää aiempaa selkeämmin alueellisiin palveluihin ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseen. Tällöin huomattiin selkeästi, kuinka merkittävä tehtävä kulttuurisella nuorisotyöllä on nuorten kasvun tukemisessa ja elämänhallinnan vahvistamisessa. (Ruotsalainen 2008, 171-172.) Taiteen avulla syrjäytyneeksi identifioitunut nuori voi muodostaa itselleen positiivista identiteettiä, mikä edistää yhteiskunnallista osallisuuden kokemusta (Kiilakoski & Tervahartiala 2015). Kulttuurinen nuorisotyö mahdollistaa myös sosiaalisten suhteiden muodostumista ja vahvistamista sekä

sosiaalisten taitojen oppimista, mikä myös on olennainen tekijä syrjäytymisen ehkäisemisessä. (Pyykkönen & Schalin 2022, 18).

3.4 Osallisuus, osallistuminen ja osallistaminen

Viime kädessä kulttuurisessa nuorisotyössä pyritään taiteellisilla menetelmillä tukemaan nuorten yhteiskunnallista ja kulttuurista osallisuutta, kaiken edellä mainitun lisäksi. Kulttuurisella nuorisotyöllä on siis sen erityisluonteesta huolimatta samankaltaiset toimintaperiaatteet ja pyrkimykset kuin nykynuorisotyöllä yleensäkin. (Pyykkönen & Schalin 2022, 14.) Kulttuurisessa nuorisotyössä työskentelyn ytimessä on ajatus yhteisöstä, johon yksilön on helppo osallistua. Toisena lähtökohtana on pyrkimys tarjota nuorille ilmaisukanavia, joiden avulla nuori voi tuoda kuulluksi ja nähdyksi tapansa kokea ympäröivä maailma. (Anttila ym. 2012, 11.) Kirjallisuuskatsaukseni perusteella nämä kaksi elementtiä, yhteisöllisyys ja vaikutusmahdollisuudet, ovatkin kaksi osallisuuden ulottuvuutta, jotka useimmiten nostetaan esille osallisuudesta puhuttaessa.

2000-luvun aikana osallisuuden käsitteestä onkin tullut Suomessa erityisen suosittu (Nivala & Ryyänen 2013, 9). ”Osallisuus”, ”osallistuminen” ja ”osallistaminen” vilahtelevat toimintasuunnitelmissa niin yksityisellä, julkisella kuin kolmannellakin sektorilla. Termien käyttämisestä on tullut niin arkista, ettei niiden sisällöstä enää välttämättä nähdä olevan tarvetta keskustella erikseen. ”Osallisuus”-termiä käytetään joskus jopa vain koristesanaana, jolla voidaan motivoida ja oikeuttaa melkein mitä tahansa toimintaa. Kuitenkin kaikki osallisuudeksi kutsuttu ei kuitenkaan ole osallisuutta, ja tämän tähden on tärkeää määritellä, mitä milläkin termillä kulloinkin tarkoitetaan. (Kekki & Kovalainen & Ollikainen 2023.)

Osallistuminen (*participation*) on Richardsonin (1983) mukaan yksinkertaisimmillaan määriteltynä osallistumista johonkin toimintaan (Kumpulainen & Husu 2020). Osallisuus puolestaan on haastavampi käsite määritellä, eikä sen luonteesta vallitse yksimielisyyttä. Termi on siitä erityinen, että sille ei löydy vastinetta tieteen valtakielistä; englanniksi siitä voidaan käyttää esimerkiksi termejä *participation*, *social inclusion*, *engagement* ja *belonging*, jotka eivät kuitenkaan suoraan vastaa suomen kielen termiä. (Sinisalo-Juha & Tormulainen 2021, 84.) Käsitteeseen liitetään Suomessa yleensä kahdenlaisia piirteitä: ensinnäkin puhutaan vaikuttamisesta ja osallistumisesta yhteisiä asioita koskevaan päätöksentekoon, toisaalta syrjäytymisen ehkäisystä. (Kiilakoski & Tervahartiala 2015, 42.)

Käsitteellä onkin nuorisotutkimuksessa kaksi ulottuvuutta, poliittinen ja sosiaalinen, joita käytetään vaihdellen (Virolainen 2015, 18). Termin sosiaalista ulottuvuutta tarkasteltaessa perehdytään siihen, miltä nuorista eri yhteisöissä tuntuu ja kokevatko he niihin yhteenkuuluvuuden tunnetta. Poliittisesta ulottuvuudesta käsin puolestaan tutkitaan, kuinka paljon vaikutusvaltaa nuorilla on näissä yhteisöissä tai yhteiskunnassa ylipäätään. (Kiilakoski & Gretschel 2012, 5.) Käsitteen molemmat ulottuvuudet kuuluvat Suomen Nuorisoseurojen osallisuuden määritelmässä:

Osallisuus tarkoittaa nuorisoseurassa yhteisöön kuulumista ja mukanaoloa. Jokainen voi vaikuttaa tekemiseen ja osallistua omalla panoksellaan.

Suomen Nuorisoseurat 2023b

Osallisuutta voidaan hahmottaa myös sen vastakäsitteiden kautta, eli sen kautta, mitä osallisuus ei ole. Osallisuus ymmärretään monesti vastakohtana erityisesti osattomuudelle ja syrjäytymiselle. (Piiroinen 2007.) Muita vastakäsitteitä ovat muun muassa passiivisuus, välinpitämättömyys ja vierautuminen. (Sinisalo-Juha & Tormulainen 2021, 84.) Osallisuuden kokemuksen käänttöpuolena voidaan pitää myös yksinäisyyttä, joka on mahdollisesti suomalaisten nuorten hyvinvointia eniten uhkaava tekijä. Osallisuutta lisäävillä toimilla pyritäänkin nuorisotyössä usein siihen, että nuoret kokisivat kuuluvansa johonkin yhteisöön tai yhteiskuntaan. (Kekki & Kovalainen & Ollikainen 2023).

Osallistaminen on osallisuuden lähikäsite, jota on tarkasteltu tutkimuksissa erityisesti poliittisesta näkökulmasta. Tällöin osallistamisella tarkoitetaan hallinnon pyrkimystä lisätä kansalaisten osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksia heidän omaa elämäänsä koskeviin prosesseihin. (Kumpulainen & Husu 2020.) Osallistaminen ei kuitenkaan liity vain politiikkaan, vaan ajatus osallistamisesta on levinnyt lähes jokaiselle yhteiskunnan alueelle liiketaloudesta yhdyskuntasuunnitteluun ja sosiaali- ja terveystalouteen. Erilaisia osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia on nyky-yhteiskunnassa niin paljon, että tutkijat ovat alkaneet puhua jopa uudenlaisen kansalaisuuden syntymisestä. Ihmisiin ei enää suhtauduta vain toiminnan kohteina, vaan he ovat kasvaneet alamaisuudesta uudella tavalla aktiivisiksi toimijoiksi. (Lindholm 2015, 14-15.)

Vaikka osallistamisen taustalla onkin ajatus kansalaisten toimijuuden lisäämisestä, osallistamisen termiä pidetään monesti kyseenalaisena, sillä siihen sisältyy konnotaatio ikään kuin ylhäältä alaspäin katsomisesta. Ajatuksessa, jossa jokin organisaatio osallistaa ihmisiä, ihmiset näyttävät ikään kuin haluttuun suuntaan ohjailtavana ”karjalaumana”.

Osallistuminen sen sijaan on jotain, mikä on ihmisestä itsestään lähtöisin. (Lindholm 2015, 14-15.) Tämän takia osallistamisen sijaan voikin olla parempi puhua esimerkiksi osallistumisen mahdollistamisesta, edistämisestä tai vahvistamisesta.

Thomasin (2007) mukaan osallisuuden edistäminen nähdään yleensä joko *sosiaalisiin suhteisiin vaikuttamisena* tai *poliittisiin suhteisiin vaikuttamisena* (Kiilakoski & Gretschel 2012). Usein osallistamistoimissa pyritään molempiin, eli vahvistamaan sekä sosiaalista että poliittista osallisuuden ulottuvuutta (Kumpulainen & Husu 2020, 29). Sosiaalista ulottuvuutta edistettäessä tavoitteena on vahvistaa yksilöiden sosiaalisia suhteita ja verkostoja erilaisten aktivointitoimenpiteiden avulla (Kiilakoski & Tervahartiala 2015). Tällä pyritään ehkäisemään syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: sosiaalisten yhteyksien muodostuminen auttaa syrjäytymisvaarassa olevia nuoria pääsemään takaisin ”normiyhteiskunnan pelikentille” (Kiilakoski & Gretschel 2012, 5-6). Osallisuuden poliittista ulottuvuutta edistettäessä puolestaan tavoitteena on ehkäistä poliittista passivoitumista (Nivala & Rynänen 2013).

3.5 Arviointi nuorisotyössä

Nuorisotyön vaikuttavuuden tutkimus on maailmalla vielä melko tuore ilmiö. Voidaan sanoa, että se alkoi vasta 2000-luvulla, minkä jälkeen se on eksponentiaalisesti kasvanut. On käyty kiivasta keskustelua siitä, onko nuorisotyön vaikutuksia nuorten elämäntilanteeseen ylipäätään mahdollista arvioida, sillä yksilön elämään vaikuttavat seikat ovat niin monisyisiä ja ennalta-arvaamattomia. Erimielisyyttä ilmenee myös liittyen siihen, millainen arviointimenettely on soveltuvin. Siihen, mitä nuoret nuorisotyöllisestä toiminnasta lopulta oppivat ja saavat, vaikuttavat useat eri asiat, kuten toiminnan vetovoimaisuus, tavoitteiden selkeys, työntekijöiden osaaminen, organisaation toimivuus, nuorten osallistumistavat, aktiivisuus ja sitoutuminen. (Siurala 2014, 24.)

Nuorisotyön laadun arviointi ja kehittäminen onkin keskeinen osa nuorisotyön läpinäkyväksi tekemistä ja sen vaikuttavuuden osoittamista.” (Siurala 2014, 21). Luotettava tieto nuorisotyön laadusta myös parantaa nuorisotyön arvostusta. Paakkunaisen (1999, 5-6) mukaan arvioinnin avulla on myös mahdollista lisätä nuorisotyön itseymmärrystä. Arviointi auttaa hahmottamaan, mitä nuorisotyö on yleisesti katsottuna, ja mitkä ovat työn tavoitteet tavoitellaan siinä yhteisössä, jossa arviointia tehdään. (Nöjd 2015, 7.)

Nuorisotyötä voidaan arvioida kolmella eri tavalla: mittaamalla palveluiden tehokkuutta (eli volyymilukuja, toisin sanottuna osallistujamääriä), arvioimalla niiden laatua, sekä

vaikuttavuuden arvioinnilla ja seurannalla (eli mitä vaikutuksia nuorisotyöllä on ollut nuorten valmiuksiin ja elämänkulkuun sekä yhteiskuntaan laajemmin). Kaikki nämä osa-alueet ovat olennaisia arvioinnissa ja täydentävät toisiaan. Volyymilukujen avulla saadaan karkea kuva ja seurattavissa oleva tieto palvelujen vetovoimaisuudesta ja sen muutoksista. Laadun arvioinnilla puolestaan saadaan luottamusta siihen, että tehty työ on vaikuttavaa ja että sillä on todennäköisesti myönteisiä vaikutuksia nuorten kasvuun, joskaan se ei ole tae eikä todiste siitä. Tämän takia pitää pyrkiä myös osoittamaan, tai ainakin arvioimaan nuorisotyön vaikutuksia nuorten kasvuun. Parhaassa tapauksessa pystyttäisiin siis empiirisesti osoittamaan, että nuorisotyö on ollut suosittua (volyymiluvut), laadukasta (laadun varmistus) ja että sillä on osoitettavissa olevia vaikutuksia nuorten kasvuun (vaikuttavuuden arviointi). (Siurala 2014, 4-5.)

Nuorisotyön työn tuloksia mitataan jo onnistuneesti, ja vaikutusten esiin tuomisessa on päästy jo hyvään alkuun. Vaikuttavuuden mittaamisessa nuorisoalalla ollaan kuitenkin yhä alkutekijöissä. (Moisala 2022). Vaikuttavuuspuhe ei ole nuorisoalalla uusi ilmiö, mutta se jää usein filosofiseksi pohdiskeluksi nuorisotyön luonteesta ja siitä, millaista sen vaikuttavuus voisi olla. Tämän lisäksi olisi kuitenkin tärkeää keskustella siitä, minkälaisilla konkreettisilla työkaluilla ja mittareilla toiminnan vaikuttavuutta voitaisiin osoittaa. (Moisala & Laine 2021, 5.)

Kaikenlaisessa nuorisotyössä pyritään siihen, että nuoret ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa, mutta myös arvioimassa ja kehittämässä toimintaa. Nuorten ottaminen mukaan tehdyn nuorisotyön arviointiin onkin siis ensiarvoisen tärkeää. Nuorten tulisi ymmärtää arvioinnin periaatteet ja mihin sillä pyritään, ja heidän tulisi kokea tulevansa kuulluksi myös arvioinnissa. Nuorisotyössä yleisesti hyödynnetty arvioinnin tapa onkin osallistava arviointi, jossa olennaista on se, että ihmiset ovat mukana kehittämässä ja arvioimassa itseään koskevia asioita. (Nöjd 2015, 63.)

Kulttuurisen nuorisotyön arviointia hankaloittaa Ruotsalaisen (2010) mukaan se, että koska työ perustuu pitkälti nuorten omien ideoiden toteuttamiselle, on sille vaikea asettaa helposti mitattavia tavoitteita (Pyykkönen & Schalin 2022, 18). Ainoa kulttuurisen nuorisotyön arviointiin liittyvä julkaisu, jonka löysin, oli Pyykkösen ja Schalinin vuonna 2022 julkaisema kulttuurisen nuorisotyön itsearviointimittaristo. Itsearviointimittaristo on jaettu kolmelle tasolle, joissa arvioidaan kulttuurisen nuorisotyön työntekijöitä ja työmenetelmiä, toimintaympäristöjä ja tiloja sekä nuorten osallisuutta.

3.6 Mittarit

Mittarien tarkoitus on tuoda näkyväksi nuorisotyön tuloksia ja vaikutuksia eli sitä, miten nuorisotyö edistää nuorten hyvää elämää. Niiden avulla on myös mahdollista seurata, kuinka toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuvat käytännössä. Lisäksi mittareiden hyöty on myös siinä, että ne ohjaavat työn tekijää suuntaamaan katseensa mittareiden määrittelemiin asioihin. Ne voivat parhaimmillaan auttaa jäsentämään työtä ja tekemään kehittämisen kohtia näkyvämmiksi. (Moisala 2022.)

Ensimmäinen askel vaikuttavuuden mittaamisessa on kirkastaa ja dokumentoida nuorisotyön eri tavoitteet. Ennen vaikuttavuusmittareiden kehittämistä on oltava tiedossa, mihin vaikutuksiin nuorisotyössä ylipäätään pyritään. (Moisala 2022.) Tavoitteenasettelussa on tärkeää huomioida muun muassa nuorten, nuorisotyöntekijöiden, itse organisaation, järjestön ja muiden asianosaisten tavoitteet ja odotukset toiminnan suhteen (Siurala 2014, 5). Tavoitteiden asettamisen jälkeen toiminnalle määritellään sopivat mittarit, joiden avulla tavoitteiden toteutumista on mahdollista seurata (Omaheimo 2023). Haastetta mittareiden luomiseen tuo monesti se, että organisaatioiden tavoitteet on usein ilmaistu yleisellä tasolla niin, että luotettavia mittareita voi niiden pohjalta olla todella vaikeaa kehittää. (Siurala 2014, 5.) Hyvin muotoiltu ja oikein rajattu tavoite voi kuitenkin toisinaan jopa toimia mittarina itsessään (Omaheimo 2023).

Mittareita voi olla useanlaisia, ja monipuolisten mittareiden käyttäminen toiminnan arvioinnissa ja tuloksien näkyväksi tuomisessa onkin suositeltavaa. Mittarit voivat olla sekä laadullisia että määrällisiä, ja niillä voidaan kuvata toimintaa eri tasoilla. Mittarina voi toimia esimerkiksi väittämäsarja tai kysely, tarkistuslista tai jokin laadullinen mittari. (Omaheimo 2023.) Käytetystä mittaristosta olisi hyvä löytyä sekä prosessi-, tulos- että vaikuttavuusmittareita. Prosessimittarit kuvaavat toiminnan ja osallistujien määrää, sekä siihen käytettyjä resursseja. Prosessin laatua mittaamalla tiedetään, täyttyvätkö toiminnassa ne kriteerit, jotka vaaditaan toivottujen vaikutusten aikaansaamiseksi. Vaikuttavuusmittarit puolestaan kertovat muutoksesta, jonka toiminta on saanut aikaan yhteiskunnallisella tasolla. (Anoschkin 2019, 16-17.)

4 KEHITTÄMISTYÖNI MENETELMÄVALINNAT

Opinnäytetyössäni pyrin tarkastelemaan Nuori kulttuuri -festivaalia työn laadun ja vaikuttavuuden näkökulmasta, sillä volyymiluvut, tässä tapauksessa festivaalituotantoon osallistuneiden nuorten määrä, ovat jo Nuori kulttuurin tiedossa. Nuori kulttuuri on kiinnostunut siitä, millaisella laadullisella mittaristolla toimintaa kannattaisi mitata. Koska tapahtuma järjestettiin nyt ensimmäistä kertaa nykyisessä muodossaan, on Nuori kulttuuri myös kiinnostunut kuulemaan festivaalituotantoon osallistuneiden nuorten kokemuksia ja mielipiteitä liittyen sekä käytännön asioihin (olivatko tilat sopivat, oliko informaatio selkeää, jne.) että syvempiin merkityksiin ja vaikutuksiin, joita festivaalille osallistumisella oli nuorten elämään.

Opinnäytetyöni tavoitteena on siis toisaalta perehtyä siihen, minkälaisilla laadullisilla mittareilla festivaalin onnistumista ja vaikutuksia nuorten elämään voitaisiin mitata, ja toisaalta kerätä tietoa ja palautetta vuoden 2023 festivaalista nuorten näkökulmasta. Haastattelu toimii siis samanaikaisesti laadun arvioinnin välineenä, että ”koeajona” mittaristolle. Käytännössä analysoin haastattelun tuloksia kulttuurisen nuorisotyön tavoitteista käsin ja annan sen pohjalta kehitysehdotuksia tulevia Nuori kulttuuri -festivaaleja varten. Tulosten perusteella tarkennan tai korjailen haastatteluissa käyttämiäni kysymyksiä, minkä lopputuloksena muodostuu lopullinen mittaristo, joka jää Nuori kulttuurin käyttöön tulevien festivaalien arviointia varten.

4.1 Haastattelun suunnittelu

Hyvin pian Nuori kulttuuri -festivaalin mentyä ohitse lähetimme festivaalilla mukana olleille toimijoille ja nuorille palautekyselylomakkeen, jonka olin suunnitellut ja muotoillut yhdessä kulttuurisen nuorisotyön suunnittelijan Johanna Hurmeen kanssa. Lomakkeella mitattiin festivaalin välittömiä vaikutuksia nuoriin sekä heidän mielipiteitään ja kokemuksiaan festivaalille osallistumisesta. Toteuttaessani kehittämistyötäni festivaalista on kulunut nyt noin puoli vuotta, jolloin voidaan tarkastella jo hieman pidemmältä aikaväliltä, minkälaisia vaikutuksia festivaalille osallistumisella on ollut nuorten elämään. Toki puoli vuotta ei ole vielä kovin pitkä aikaväli, ja vaikutuksia voidaan pitää korkeintaan suuntaa antavina. Nuorisotyön pysyvien vaikutusten arviointi onkin tieteellisesti vaativa tehtävä, joka tulisi toteuttaa tutkimusyhteistyönä. (Siurala 2014, 24.)

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi puolistrukturoidun teemahaastattelun. Teemahaastattelun avulla minun oli tarkoitus pureutua syvemmälle haastateltavien kokemuksiin, kuin mitä pelkän palautekyselylomakkeen avulla oltiin saatu selville. Valitsin haastattelun teemat yhdistämällä Nuori kulttuuri -festivaalin, Suomen Nuorisoseurojen ja kulttuurisen nuorisotyön tavoitteita, painottamalla kysymyksissä erityisesti osallisuuden näkökulmaa. Lähestyin osallisuutta sekä sen poliittisen (vaikutusmahdollisuuksien) ja sosiaalisen (yhteenkuuluvuuden tunteen) ulottuvuuden kautta. Alla on tiivistettyinä seikat, jotka pyrin varsinaisia haastattelukysymyksiä suunnitellessani ottamaan huomioon:

- taidepedagogiset tavoitteet ja nonformaali oppiminen
- osallistumisen mahdollistaminen ja positiiviset kokemukset
- yhteisöllisyyden tunne (osallisuuden sosiaalinen ulottuvuus)
- vaikuttaminen taiteen kautta (osallisuuden poliittinen osallisuus)
- syrjäytymisen ehkäisy
- kasvun ja itsenäistymisen tukeminen
- Nuorisoseurojen arvot: osallisuus, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys ja moninaisuus

Käytin haastattelukysymysten suunnittelun pohjana myös keväällä festivaalin jälkeen toteuttamaamme palautekyselylomaketta. Palautekyselylomakkeen suunnittelussa olin hyödyntänyt väittämiä, jotka Nuori kulttuuri oli alustavasti suunnitellut festivaalin arviointia varten (ks. luku 2). Tämän lisäksi olin hyödyntänyt palautekyselylomakkeessa THL:n osallisuusindikaattoria, Pyykkösen & Schalinin (2022) luomaa kulttuurisen nuorisotyön itsearviointimittaristoa sekä Artsi-oppaan tapahtumien arviointia varten suunniteltua palautekyselylomaketta. Hain inspiraatiota myös Osaamiskeskus Kentaurin luomasta, nuorille suunnatusta osallisuusmittarista (Osaamiskeskus Kentauri 2022).

Puolistrukturoitu haastattelu oli parempi vaihtoehto kuin täysin strukturoitu tai avoin haastattelu, sillä sen avulla minun oli mahdollista testata suunnittelemani kysymyksiä käytännössä, mutta myös liikkua joustavasti eri teemojen välillä haastateltavan vastauksista riippuen ja lisätä väliin tarvittaessa lisäkysymyksiä. Joustavuus mahdollisti myös sen, että keskustelussa oli mahdollista tarvittaessa syventyä teemoihin tai asioihin, joita en ollut etukäteen suunnitellut, mutta jotka kannattaisi ottaa huomioon lopullista mittaristoa suunniteltaessa. Teemahaastattelun tavoitteena onkin saada selville ilmiöitä, jotka liittyvät tutkittavaan asiaan, jotta tutkijan ymmärrys ilmiöstä kasvaisi (Kananen 2015, 148).

Alla on listattuna haastattelulle etukäteen suunnittelemani teemat. Teemojen sisälle suunnittelemani apukysymykset löytyvät liitteistä.

- **Aika ennen festivaalia.** Tällä pyrin hahmottamaan haastateltavan elämäntilannetta niihin aikoihin, kun hän sai kutsun lähteä tuottamaan festivaalisisältöä, jotta myöhemmin olisi mahdollista verrata, oliko festivaalille osallistumisella ollut jotain vaikutusta haastateltavan elämäntilanteeseen tai osallisuuden tunteeseen.
- **Oman harrastuksen merkitys.** Tällä pyrin kartoittamaan harrastuksen merkitystä ja vaikutuksia haastateltavan elämässä yleensä, jotta voisin selvittää, toiko festivaalille osallistuminen siihen jotain lisää.
- **Festivaalille tuotettu sisältö.** Tällä teemalla oli tarkoitus kartoittaa erityisesti poliittisen osallisuuden toteutumista ja vahvistumista, eli oliko haastateltavan mahdollista festivaalisisällön teemavalintojen kautta mahdollista edistää ja tuoda näkyville jotain itselleen merkityksellistä asiaa.
- **Tapahtumapäivä(t).** Tällä teemalla pyrin selvittämään erityisesti, mitä haastateltava oli festivaalituotantoon osallistumalla oppinut. Pyrin tämän teeman avulla kartoittamaan erityisesti konkreettisten asioiden, kuten uusien taitojen, oppimista.
- **Festivaalin vaikutus omaan kehitykseen.** Tämän teeman avulla oli tarkoitus tarkastella enemmän sisäisen kasvun ja kehityksen näkökulmaa, eli esimerkiksi itseluottamuksen tai rohkeuden lisääntymistä.
- **Itse festivaali ja sen merkitys ja vaikutukset.** Tässä tarkastelin koko festivaalin vaikutuksia nuoren elämään. Yritin esimerkiksi selvittää, oliko nuori päässyt verkostoutumaan muiden nuorten tai ammattilaisten kanssa, vaikuttiko festivaalille osallistuminen myöhempään työllistymiseen, sekä oliko haastateltava käynyt katsomassa muita festivaalisisältöjä ja jos kyllä, mikä vaikutus sillä oli ollut.
- **Yhteisöllisyys.** Tässä teemassa keskityin kartoittamaan erityisesti sosiaalisen osallisuuden, eli yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden toteutumista festivaalilla ja siihen valmistautuessa. Pyrin myös kartoittamaan kokemuksia yhdenvertaisuuden ja merkityksellisyyden tunteista ja sitä, kokiko haastateltava olonsa turvalliseksi festivaalilla ja kokiko hän voivansa osallistua ja toimia omana itsenään.
- **Yhteydenpito tuotantotiimin kanssa.** Tällä pyrin selvittämään sekä sosiaalisen että poliittisen osallisuuden toteutumista festivaalikevään aikana, kun haastateltava oli ollut yhteydessä tuotantotiimiin ja muihin festivaaliverkoston jäseniin sähköpostiviestien ja

etäpalaverien välityksellä. Olin kiinnostunut selvittämään erityisesti, kokiko haastateltava saaneensa tarpeeksi tukea Nuori kulttuurin tuotantotiimiltä, sekä kuinka paljon mahdollisuuksia haastateltavalla oli ollut vaikuttaa oman teoksensa sisältöön ja itse festivaaliin kokonaisuutena.

- **Risut ja ruusut.** Pyrkimyksenä oli selvittää, mikä festivaalilla oli haastateltavan mielestä positiivisinta ja toimivinta, sekä mitä asioita Nuori kulttuuri voisi kehittää tulevissa Nuori kulttuuri -festivaaleissa, joissa nuoret ovat mukana tapahtumatuotannossa.

Suunnittelin haastattelulle myös alustavan rakenteen eli järjestyksen, jossa teemoja voisi olla loogisinta käydä läpi tapahtuman muistelemisen ja toisaalta selkeyden kannalta. Olin kuitenkin valmistautunut siihen, että keskustelun myötä järjestyksestä olisi mahdollista poiketa.

Ennen varsinaisten haastatteluiden toteuttamista esittelin suunnittelemani teemat Nuori kulttuurin tuotantotiimille etäpalaverissa. Tuotantotiimiltä sain tarkennusehdotuksia muutamaa apukysymykseen, mutta muuten tiimissä oltiin erittäin tyytyväisiä suunnittelemini teemoihin.

4.2 Haastatteluiden toteutus

Suurin osa festivaalille sisältöä tuottaneista nuorista oli mukana festivaalilla ohjatun ryhmän kautta. Jos olisin valinnut nuoret haastatteluun näistä ryhmistä, ei olisi ollut varmaa, kuinka suuri osa nuorten kokemuksista oli seurausta Nuori kulttuuri -tiimin valinnoista, ja kuinka paljon kokemuksiin olisi vaikuttanut ryhmää ohjannut henkilö. Yksi vaihtoehto olisi ollut haastatella ryhmiä vetäneitä aikuisia ja heidän näkemyksiään siitä, miten festivaalille osallistuminen oli vaikuttanut nuoriin ja ryhmän dynamiikkaan. Koska opinnäytetyössäni osallisuus on keskeinen teema, halusin kuitenkin, että haastatteluissa olisivat äänessä nuoret itse, ja että kokemuksista ja vaikutuksista voitaisiin kuulla suoraan heiltä. Tämän takia valitsin haastateltavaksi festivaalille itsenäisesti sisältöä suunnitelleita nuoria. He olivat olleet koko festivaalikevään ajan suoraan yhteydessä Nuori kulttuurin tuotantotiimin ja muihin festivaaliverkoston jäseniin, joten heidän tapansa osallistua festivaalille oli myös melko poikkeava muihin festivaalin nuoriin.

Lähetin haastattelukutsun sähköpostitse viidelle nuorelle, jotka kaikki vastasivat kutsuun myöntyvästi. Pidin haastateltavien lukumäärän tietoisesti melko pienenä, sillä jo tunninkin

mittaisesta teemahaastattelusta syntyy niin paljon käsiteltävää aineistoa, ettei useamman haastattelun analysointi opinnäytetyöni aikataulujen raameissa ollut mahdollista. Haastattelut toteutettiin etäyhteydellä Teams-alustalla. Vaikka olin informoinut haastattelun teemasta ja tavoitteista kutsusähköpostissa ja erillisessä informointilomakkeessa, kävin vielä haastattelun alussa yksinkertaistetusti läpi, mistä haastattelussa oli kysymys ja mihin sillä pyrin. Tämän lisäksi kerroin hieman itsestäni ja taustastani Nuori kulttuurin toiminnassa ja muistutin, että haastattelun tuloksista kerrotaan mahdollisuuksien mukaan niin, ettei haastateltavaa voi tunnistaa niiden perusteella. Rohkaisin haastateltavaa myös kertomaan rehellisesti sekä positiivisista että negatiivisista kokemuksista festivaalilla.

Kysyin alkuun henkilön syntymävuoden, ja tämän jälkeen kävimme läpi suunnittelemani teemoja ja apukysymyksiä läpi melko vapaassa järjestyksessä. Pyrin pitämään haastattelun keskustelunomaisena ja tunnelman rentona, ja saatoin lisätä keskustelun väliin omia kommenttejani. Haastattelujen myötä havaitsin, että itseäni helpotti hahmottamaan, mitä teemoja oli jo käyty läpi, kun haastattelussa edettiin alun perin suunnittelemani järjestyksessä. Viimeisissä haastatteluissa pyrinkin käymään kysymykset läpi etukäteen suunnittelemani järjestyksessä, mahdollisuuksien mukaan. Joskus haastateltavat tosin vastasivat jo ensimmäisessä kysymyksessä useampaan etukäteen suunnittelemani teemaan, jolloin sovelsin rakenteessa ja saatoin esittää lisäkysymyksiä näihin haastateltavan esittämiin asioihin liittyen. Tarkistin haastattelun lopuksi, että olimme käyneet läpi jokaisen suunnittelemani teeman ja että olin kysynyt suunnittelemani apukysymykset.

Haastattelut kestivät 45-60 minuuttia riippuen siitä, kuinka nopeasti saimme kaikki teemat ja kysymykset käytyä läpi. Haastattelut videoitiin, joskin yksi haastateltava halusi pitää webkameransa kiinni haastattelun aikana. Käytin myös Teams-alustan automaattista litterointitoimintoa lisäksi nopeuttaakseni tulevaa litterointiurakkaa.

4.3 Aineiston analyysimenetelmät

Suoritettuani haastattelut lähdin puhtaaksikirjoittamaan Teams-alustan automaattisesti luomaa litteraattia haastatteluista. Ehdin puhtaaksikirjoittaa kaksi ensimmäistä haastattelua, kunnes oivalsin, että on nopeampaa ja järkevämpää lähteä jäsentelemään aineistoa tiettyihin luokkiin samalla, kun kuuntelen tallenteita. Tämä helpotti haastatteluaineiston kokonaiskuvan hahmottamista ja auttoi minua näkemään, mitkä asiat toistuivat haastatteluissa. Näin pystyin myös vertaamaan haastateltavien vastauksia kustakin aiheesta toisiinsa. Kirjoitin kunkin luokan

alle lyhyet muistiinpanot haastateltavien sanomisista aiheeseen liittyen, ja kirjasin ylös minuutin ja sekunnin, joiden kohdalla asia tuli esille haastattelutallenteella. Muutin haastateltavien nimet koodeiksi H1, H2, H3, H4 ja H5, joissa H1 tarkoittaa Haastateltava 1, ja niin edelleen.

Käyttämäni luokat ja niiden alle kuuluvat alaluokat olivat:

- Syntymävuosi
- Aika ennen festivaalia
  - o elämäntilanne ennen festivaalia
  - o mikä motivoi lähtemään mukaan / odotukset
- Taiteenlaji, jolla oli mukana festivaalilla
- Harrastuksen merkitys itselle
- Sisältö tapahtumapäivänä ja päivän kulku
- Kasvu & itsenäistyminen festivaalille osallistumisen myötä
  - o identiteetti (esim. ammatinvalinnan selkiytyminen)
  - o kasvu
  - o henkiset/sisäiset taidot
- Oppiminen
  - o kokemus vastaavanlaisesta toiminnasta
  - o oivallukset/henkiset taidot
  - o käytännön taidot
  - o mitä tekisi toisin seuraavalla kerralla
- Sosiaalinen osallisuus
  - o yhteenkuuluvuuden tunne
  - o yhteisöllisyys
  - o syrjäytymisen ehkäisy
  - o merkityksellisyyden tunne
  - o yhdenvertaisuus & moninaisuus
  - o verkostoituminen & uudet kaverit
  - o muiden festivaalisisällöt
- Poliittinen osallisuus (vaikuttaminen)
  - o mitä kautta tuli mukaan festivaalille?
  - o teemat sisällössä

- vaikutusmahdollisuudet sisältää suunniteltaessa ja festivaalilla
- palaveriinkin osallistuminen
- Positiiviset (onnistumisen) kokemukset
- Negatiiviset ja/tai haastavat kokemukset
- Tunnelma festivaalin jälkeen
- Kehitystoiveet ja -ehdotukset
- Yhteydenpito tuotantotiimin kanssa
- Festivaalilla alkaneet tapahtumaketjut, jotka näkyvät nykyelämässä
- Muita havaintoja

Purettuani aineiston teema-alueittain pystyin jo muistin varasta kirjoittamaan ylös tiettyjä teemoja, jotka olivat toistuvasti nousseet usein esille haastateltavien vastauksissa. Kirjasin nämä teemat ylös listana, minkä jälkeen lähdin lukemaan muistiinpanojani ja varmistamaan, että tuntemukseni olivat oikeita. Palasin videotallenteisiin ja videon automaattisesti luomiin litteraatteihin useamman kerran tarkistaakseni yksityiskohtia nuorten vastauksista. Lisäksi kirjasin myös ylös kiinnostavia huomioita uusien teemojen alle sitä mukaa, kun niitä aineistoa käsitellessäni ja analysoidessani tuli ilmi.

Muutaman kerran olin myös yhteydessä joihinkin haastateltaviin sähköpostitse ja tekstiviestillä haastattelun jälkeen huomattessani, että jokin kysymys oli jäänyt kysymättä tai halutessani saada tietoa teemasta, joka oli noussut muissa haastatteluissa esiin. Kyse oli yleensä vain pienistä tarkennuksista, ja haastateltavat onneksi vastasivat armeliaasti. Esimerkiksi huomattessani, että useampi haastateltava vastasi haastattelun lomassa, etteivät he olleet osallistuneet festivaalin purkupalaveriin, kysyin tämän tarkentavan kysymyksen vielä niiltä, joiden haastattelussa asia ei ollut tullut ilmi.

Koska nuorisotyön, ja erityisesti kulttuurisen nuorisotyön vaikuttavuuden arviointi on vielä melko tuore ilmiö eikä siitä ole julkaistu paljoa tutkimuskirjallisuutta, käytin analyysimenetelmänäni aineistolähteistä analyysimenetelmää. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että kiinnitin huomiota siihen, mitkä teemat haastatteluissa nousivat erityisesti esille: mitä suurin osa nuorista piti toimivampana tai negatiivisimpana asiana festivaalilla, mitä suurin osa piti haastavimpana tai negatiivisena, tai mitä muuta, ehkä ennalta-arvaamatontakin nousi esille useissa haastatteluissa. Koska haastateltavia oli vain viisi, pyrin kuitenkin huomioimaan analyysissa myös yksittäisten ihmisten vastauksia erityisesti silloin, kun vastaukset johonkin

kysymykseen tai teemaan olivat olleet monenlaisia eikä niistä pystynyt löytämään yhtä yhdistävää tekijää. Lisäksi yritin löytää yhteyksiä tai selityksiä sille, miksi nuoret vastasivat johonkin kysymykseen tietyllä tapaa, tai mikä usein toistuvan kokemuksen takana on voinut olla.

5 HAASTATTELUJEN TULOKSET

Tässä luvussa avaan haastattelujen tuloksia osallisuuteen, oppimiseen, kasvuun ja itsenäisyyteen liittyen sekä käyn läpi nuorten antamia ”risuja ja ruusuja” sekä kehitysehdotuksia festivaalille.

5.1 Sosiaalinen osallisuus eli kuulumisen tunne festivaalilla

Kaikki haastatteleman henkilöt ovat täysi-ikäisiä nuoria aikuisia, joista nuorin oli festivaalin aikaan 18-vuotias ja vanhin 25-vuotias. Festivaalikevään aikana kaksi haastatelluista oli pääsääntöisiä opiskelijoita, yksi työelämässä ja kaksi koulutuksen ja työelämän ulkopuolella mutta aktiivisesti mukana taide- tai tapahtumatoiminnassa, valmistautuen samalla pääsykokeisiin. Sain kaikista haastatelluista kuvan, että he ovat arjessaan aktiivisesti mukana erilaisissa tapahtumissa ja toiminnoissa ja järjestävät niitä myös itse. Kenenkään heistä ei siis mielestäni voisi sanoa olleen festivaalin aikaan tai sitä ennen varsinaisen syrjäytymisuhan alla. Festivaalilla ei myöskään haastatteluiden perusteella ollut erityistä vaikutusta nuorten tämänhetkiseen elämäntilanteeseen muuten kuin yksittäisten uusien ihmissuhteiden muodostumisen tai vanhojen ihmissuhteiden lujittumisen muodossa.

Osallisuuden molemmat ulottuvuudet, eli sosiaalinen ja poliittinen, kuuluivat haastateltujen vastauksissa kysymykseen, miksi he yleensäkin haluavat tuoda taidettaan esille näyttelytoiminnassa tai järjestää taidetyöpajoja ja kulttuuritapahtumia. Syiksi mainittiin oman sanoman välittäminen muille taiteen avulla (H3, H1), yhteisöllisyys, (H2, H5), innostuksen ja ahaa-elämysten mahdollistaminen muille (H4, H3) sekä toisista inspiroituminen (H5).

Joo eli se mun eka projekti niin -- se lähti sellaisesta että ei vitsi että olisi kiva tehdä tällöinen taideprojekti. Kun mä olin maalannut ennen sitä ja mä halusin tehdä jotain niinku osallistavampaa, kun maalaaminen saattaa olla aika yksinäistä välillä.

Haastateltava 2

Kolme haastateltavaa viidestä oli kokenut kuuluvansa festivaalikevään aikana johonkin yhteisöön, joksi koettiin vaihtelevasti joko isompi festivaaliyhteisö, festivaaliyleisö ja esiintyjävieraat tai oma harrastusporukka. Yksi haastateltava ei osannut sanoa varmaksi kokemuksestaan yhteisöön kuulumisesta, ja toisen vastauksesta kuului, että yhteisöllisyyden kokemus festivaaliyhteisön kanssa oli jäänyt hänellä vajaaksi. Molemmat haastateltavat kertoivat olleensa oman sisältönsä jälkeen väsyneitä ja kaivanneensa omaa rauhaa.

”Olisin mä voinut myös niinku mennä just niinku sinne syömään ja jatkoille, tavallaan, itse myös hakeutua ihmisten seuraan. Mutta tavallaan sitten oli myös semmoinen, että vaikka olen ulospäinsuuntautunut, niin ehkä tarvitsee kuitenkin sitä omaa aikaa. Ja kyllä mä kyllä mä koin kuitenkin, että mä olin saanut jo siinä kohtaa niinku tavallaan enemmän kuin tarpeeksi.”

Haastateltava 1

Kaikista haastattelemistani henkilöistä vain yhden sisältö sijoittui festivaalin päätapahtumapaikkaan Kuopion kaupunginteatterille, ja loput järjestettiin muissa tapahtumapaikoissa. Havaintoni oli, että oman sisällön sijainti sekä osallistuminen Kaupunginteatterilla järjestettyihin sisältöihin saattoivat vaikuttaa nuorten yhteenkuuluvuudentunteeseen muun festivaaliyhteisön kanssa. Tämä kuului erittäin selkeästi yhden haastateltavan vastauksessa, joka oli osallistunut festivaalille niin sanotusti ”kaksoisroolissa”. Yhtenä päivänä hän oli ollut järjestämässä toimintaa Kuopion kaupunginkirjastolla ja toisena päivänä edustamassa toista yhteisöä Kuopion kaupunginteatterilla.

(Oman toimijan kanssa) jäätiin tosissaan vähän syrjään ja oltiin vähän semmoinen erillinen kappale. Jee jee tehtiin vähän jotain sisältöä ja that’s it. Mut sitten (toinen yhteisö) taas, niin päivinä nii se oli niinku paljon lämpimämpi se vastaanotto siellä, kun oltiin siellä pääpaikassa siellä teatterilla. Nii siellä oli jotenkin tosi enemmän ryhmään kuuluva olo. -- (Oman toimijan) kanssa oltiin siellä (tapahtumapaikassa) itseksensä vaan kivasti ja puhuttiin omia juttuja ja nähtiin pari nuorta ja näin, mutta sitten siellä (toisen yhteisön) kanssa kun oltiin teatterilla niin tuli sellanen tosi yhteisöllinen olo.

Haastateltava 4

Haastateltavat, joilla oli ollut vaikeuksia nimetä omaa pääyhteisöään festivaalilla, eivät olleet osallistuneet yhteenkään Kuopion kaupunginteatterilla järjestettyyn tapahtumaan. Kaupunginteatterilla järjestettiin muun muassa festivaalin loppubileet sekä kutsuvierastilaisuus, joihin osallistumisella olisi voinut olla merkitystä yhteisöllisyyden tunteen kannalta. Myös harvakseltaan kulkevat julkiset kulkuyhteydet olivat vaikuttaneet siihen, että Kuopion ulkopuolella asuvien nuorten piti lähteä melko aikaisin kotiin seuraavana päivänä, jolloin mahdollisuutta esimerkiksi loppubileisiin osallistumiselle ei jäänyt kolmelle haastattelemistani henkilöistä.

Tiukat aikataulut ja väsymys oman sisällön jälkeen mainittiin myös syiksi sille, miksi nuoret olivat käyneet sangen vähän muissa festivaalin tapahtumissa omansa lisäksi. Kolme nuorta oli käynyt oman sisältönsä lisäksi vain yhdessä festivaalitapahtumassa, ja kaksi ei ollut käynyt

yhdessäkään. Ehkä osittain myös tämän takia verkostoituminen ammattilaisten ja toisten nuorten kanssa oli jäänyt suurimmalla osalla haastateltavista melko vähäiseksi. Toisaalta kolme nuorista (H3, H2, H5) kertoivat tavanneensa festivaalilla joitakin aikaisempia tuttujaan, ja toisaalta myös ystävyys-suhteet olivat syventyneet niiden henkilöiden kanssa, joiden kanssa he olivat järjestäneet oman tapahtumansa (H2, H4, H5). Yksi nuori mainitsi, että mahdollisuuksia verkostoitumiseen oli ollut, mutta ”oman aloitteellisuuden puutteesta” johtuen se oli jäänyt melko vähäiseksi. Merkittävää ammatillista verkostoitumista oli tapahtunut ainoastaan yhdellä haastateltavalla, joka oli saanut festivaalilta verkostoja ja uusia yhteistyökuvioita kahteen eri toimintaan, jossa hän on mukana.

Vaikka uudet kontaktit olivat jääneet valtaosalla nuorista vähäiseksi, neljä viidestä nosti jossakin kohtaa haastattelua esiin festivaalilla vallinneen hyvän tunnelman. Kaikilla oli myös ollut festivaalilla turvallinen olo, ja he olivat kokeneet voivansa osallistua omana itsenään. Yksi haastatelluista tosin tarkensi, että queer- ja trans-ihmisenä hän suhtautuu aina uusiin yhteisöihin ja ihmisiin hieman varauksella puntaroiden, kuinka turvassa voi olla. Hänellä ei kuitenkaan ollut ollut huonoja kokemuksia festivaalilla. Erään toisen sukupuolivähemmistöihin kuuluvan haastateltavan kokemus puolestaan oli, että festivaalilla ”oli todellakin” vallinnut tunnelma, jonka ansiosta oli mahdollista turvallisesti ja rennosti olla oma itsensä.

Neljä viidestä koki myös omalla työpanoksellaan olleen merkitystä festivaalin kannalta. Merkityksellisyyden ja yhdenvertaisuuden tunnetta näyttäisi vahvistaneen kahden haastateltavan kohdalla erityisesti osallistuminen kutsuvierastilaisuuteen, jonne oli nuorten lisäksi kutsuttu muun muassa Nuorisoseurojen edustajia ja Kuopion päättäjiä.

Mä olin eka silleen että täällä kaikki on oikeesti jotain nuorisotyön ammattilaisia tai jotain museon jotain taidekuraattorijohtajia ja mä olin silleen että okei, sit täällä olen niinku minä! Mut ei tullut kyl yhtään semmoinen olo, ja tuntui siltä et mua kuunneltiin ja että mut kohdattiin silleen, että mä olen nyt se 'taiteilija'.

Haastateltava 3

No meidät oli kutsuttu sinne kahvitustilaisuuteen ja sitten siellä oli paljon nuoria, jotka halusi kysellä meiltä asioita ja jutella meidän kanssa. -- Niin siellä tuli semmoinen niinku todella tärkeä olo, tai semmoinen niinku että täällä on todella paljon merkitystä, että mä oon täällä tänään.

Haastateltava 4

5.2 Vaikutusmahdollisuuksiin liittyvä osallisuus

Kaikilla haastatelluilla oli ollut teoksissaan, työpajassaan tai tapahtumassaan jokin yhteiskunnallinen tai muuten itselleen tärkeä aihe, jota he kokivat voineensa festivaalin kautta edistää. Teemat liittyivät luontoon ja ympäristönsuojeluun, kierrätykseen ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, queer-teemoihin, henkilökohtaiseen voimaantumiseen sekä osallisuuteen. Tästä näkökulmasta käsin festivaalin voisi ajatella edistäneen nuorten vaikutusmahdollisuuksiin liittyvää osallisuutta varsin merkittävästi. Yksi haastateltava tosin tarkensi, että oman tavoitteen edistäminen oli tapahtunut pienemmässä mittakaavassa kuin mihin hän ja hänen edustamansa yhteisö ovat tottuneet omassa toiminnassaan, sillä yleisöä oli tullut paikalle heidän sisältönsä varsin vähän. Kaikki haastateltavat kertoivat kuitenkin yleisön ottaneen sisällöt hyvin vastaan ja että sisällöllä näytti olleen merkitystä myös yleisön kannalta.

Joo mä sain tosi hyvää palautetta niinku muilta tuottajilta ja myös siinä itse hetkessä tuntui, että tää on niinku silleen merkityksellistä yleisölle ja itselle. Et siitä ei itsessään kyl jäänyt epäilyksiä.

Haastateltava 5

Nuorille oli haastattelujen perusteella tarjottu vaikutusmahdollisuuksia oman sisällön suhteen erittäin paljon ja kaikki olivat käytännössä saaneet toteuttaa sisältönsä itse haluamallaan tavalla. Lisäksi nuorilla oli ollut mahdollisuuksia vaikuttaa myös festivaalikonaisuuteen ainakin jossain määrin festivaalitoimijoiden kesken järjestetyissä etäpalavereissa. Tosin mainittakoon, että haastattelemistani henkilöistä vain kolme ilmoitti osallistuneensa kyseisiin palavereihin. Kahdella muulla omat kiireet tai festivaalille myöhäinen mukaan tulo olivat estäneet palavereihin osallistumisen. Eräs palavereihin osallistunut nuori myös kertoi, että päivätöiden takia palavereihin osallistuminen oli ollut hankalaa, mutta hän oli kuitenkin päässyt osallistumaan suurimpaan osaan itseään koskettavista palavereista. Mainittakoon vielä lopuksi, että vaihtelevista syistä johtuen (pällekkäiset menot, unohtaminen, sairastuminen) yksikään nuori ei ollut osallistunut festivaalin jälkeen järjestettyyn purkupalaveriin.

Kaikki haastatellut kertoivat, että heille oli annettu vaikutusmahdollisuuksia erityisesti sen suhteen, millainen tila olisi heidän festivaalisisällölleen paras, ja että heidän mielipiteitään asian suhteen oli kuunneltu hyvin. Kaksi nuorta tosin mainitsi tajunneensa festivaalilla, että heidän tilansa oli ollut odotettua pimeämpi (H1, H3) ja kylmempi (H1), mikä oli hieman haitannut sisällön toteuttamista. Lisäsi yhdelle nuorelle oli jäänyt tunne, että kun tilajärjestelyistä oli sovittu, hänelle ei ollut kerrottu tai hän ei ollut ymmärtänyt, että festivaalin pääpaikkaan

kaupunginteatteriin nähden hänen tapahtumapaikkansa oli melko syrjässä. Hän arveli asian johtuneen epäselvyyksistä informaationkulussa, joita oli haastateltavan mukaan ilmennyt kevään aikana muutenkin.

Sekaannukset informaation kulussa tai ohjeistuksissa nousivatkin esille neljässä haastattelussa viidestä. Epäselvyyksiä oli ilmennyt muun muassa liittyen ruokalippujen hakemiseen ja saapumisohjeisiin (H3), festivaalipaitojen varaamiseen (H4) ja festivaaliohjelman löytämiseen (H2). Lisäksi markkinointiin olisi toivottu lisäbuustia (H2, H4) sekä lisää selkeyttä ja järjestelmällisyyttä (H4). Yhdellä nuorella oli myös ollut epäselvyyksiä aika ajoin siitä, mitkä asiat kuuluivat nuoren itsensä ja mitkä Nuori kulttuurin tuotantotiimin hoidettavaksi, ja onko jostakin asiasta tulossa vielä informaatiota lisää vai pitäisikö siitä kysyä vielä erikseen (H5).

Jäin miettimään, voisiko sekaannuksia informaationkulussa osittain selittää nuorten välillä heikohko osallistuminen suunnittelupalaverihin. Hieman yllättäen kuitenkin festivaalin valmisteluihin viimeisenä mukaan tullut nuori, joka ei ollut päässyt osallistumaan yhteenkään suunnittelupalaveriin, oli ainoa, joka ei maininnut kokeneensa informaationkulkuun tai ohjeistuksiin liittyviä epäselvyyksiä. Toisaalta kahden muun nuoren haastattelussa myös kävi ilmi, että tietyt informaatiot ovat voineet palaverissa tai puhelinkeskusteluissa voineet mennä heiltä niin sanotusti ”ohi korvien”.

Mulla on semmoinen fiilis, että mä en ole itse luultavasti vaan kuunnellut, koska sellaista mulla sattuu.

Haastateltava 3

Se oli niin täynnä se vuosi, että mulla meni kaikki tämmöinen extra niinku silleen vähän... Vähän silleen niinku... Yli puolet jäi päähän, mutta silti niinku joku osa aina liukesi jonnekin. Mun piti siis selata sähköpostia koko ajan, että mä muistan asioita.

Haastateltava 4

Kaikki haastateltavat kokivat yhteydenpidon tuotantotiimin kanssa yleisesti ottaen hyväksi, yllä mainittuja epäselvyyksiä lukuun ottamatta. Haastateltavien pääyhteyshenkilö oli ollut kulttuurisen nuorisotyön suunnittelija Johanna Hurme, joka nousi kaikissa haastatteluissa esiin helposti lähestyttävänä henkilönä, jolta oli voinut kysyä itseä mietityttävistä asioista pienellä kynnyksellä (H3) ja joka vastasi yleensä todella nopeasti sähköposteihin (H4).

Meillä oli mun mielestä muutamiakin tämmöisiä puheluita ja sitten vaihdeltiin aika tiiviistikin, ainakin vähän ennen Nuori kulttuuri -festivaaleja, sähköpostia. Että

kyllä mulla oli tavallaan jo alussa semmoinen luottavainen fiilis. Ja kyllä niinku tavallaan oli aina hyvä fiilis, kun jutteli Johannan kanssa ja tuli semmoinen (tunne), että hän oikeasti välittää siitä ja haluaa just etsiä mulle niitä ratkaisuja ja vaihtoehtoja, mitkä olisi hyviä.

Haastateltava 1

Kaikki haastateltavat kokivat yhteistyön pelittäneen hyvin, ja he kertoivat Nuori kulttuurin muistaneen heitä sekä sanallisoin kiitoksin että Fazerin herkkupakkauksella, rahallisen korvauksen lisäksi.

No siis kyllähän meitä kiiteltiin tapahtumassa ja kiiteltiin ennenkin tapahtumaa, ja meille tuli se herkkulaatikko – Fazeriltakohan se oli? Ja sitten ainakin (oma toimija) sai rahallista korvausta, joka oli paljon enemmän, mitä me odotettiin ja oltiin budjetoitu. Ja oltiin siitä tosi kiitollisia ja minäkin muistaakseni olen kiitellyt siitä ja, no kiitely ollaan molempiin suuntiin niinku ennen tapahtumaa, tapahtuman aikana ja jälkeen. Että silleen niinku ainakin tekijäporukalle oli tärkeätä, että oltiin mukana. Niin sekin oli tietty niinku kiva kokemus.

Haastateltava 4

Kokonaisuudessaan niin sanottu poliittinen osallisuus vaikuttaisi mielestäni toteutuneen nuorten kohdalla hyvin, lukuun ottamatta erinäisiä informaationkulkuun liittyviä hankaluuksia. Valtaosa nuorista (neljä viidestä) ei ilmaissut kokeneensa ajoittaisia sekaannuksia tai epäselvyyksiä kovin häiritsevinä. Ainoastaan yhdelle oli jäänyt muutamista väärinymmärryksistä tai sekaannuksista hieman ”syrjäytetty” tai ei-huomioitu olo, mikä oli myös vaikuttanut hänen kokemukseensa yhdenvertaisuudesta muiden festivaaliyhteisön jäsenten kanssa. Toisena festivaalipäivänä Kuopion kaupunginteatterilla, toista toimijaa edustaessaan hänen kokemuksensa oli kuitenkin ollut aivan päinvastainen.

Eräs toinen nuori kertoi, että hänellä oli Nuori kulttuurin kanssa työskennellessä ollut ikään kuin alitajuinen tunne, että hänen pitäisi jotenkin todistella omaa pätevyyttään. Hän kuitenkin kertoi tämän johtuneen enemmän hänen omasta epävarmuudestaan ja nuoresta iästään kuin mistään Nuori kulttuurista lähtöisin olevasta. Loput nuorista vastasivat kokeneensa itsensä yhdenvertaisiksi muiden festivaaliyhteisön jäsenten kanssa.

5.3 Oppiminen, kasvu ja itsenäistyminen

Kaikilla haastateltavista oli aikaisempaa kokemusta vastaavanlaisen sisällön tuottamisesta kuin se, mitä he tuottivat festivaalille, joskin vaihtelevissa määrin. Kolmen teoksia oli aikaisemmin ollut muutaman kerran näytillä erilaisissa taidenäyttelyissä tai he olivat vetäneet taidetyöpajoja.

Kahdella haastateltavalla puolestaan oli kokemusta tapahtumien järjestämisestä jo useamman vuoden ajalta. Toinen on ollut järjestämässä tapahtumia tietyn aihepiirin ja taiteenlajin ympärille muodostuneessa kollektiivissa, ja toinen toimii erään nuorille tapahtumia tuottavan, voittoa tavoittelemattoman yhdistyksen pääjärjestäjänä. Kaikille haastatteleuille henkilöille Nuori kulttuuri -festivaali oli kuitenkin ensimmäinen isompi oman yhteisön ulkopuolinen taidetapahtuma, jonne he olivat tuottaneet sisältöä. Kahdelle haastatellulle Nuori kulttuuri festivaali oli myös ensimmäinen kerta, kun he olivat vetämässä työpajaa tai tuottamassa tapahtumaa yksin.

Aikaisemmasta kokemuksestaan huolimatta kaikki haastateltavat kertoivat oppineensa ja harjoittaneensa festivaaliprosessin aikana erilaisia käytännön taitoja. Lisäksi he mainitsivat harjaantuneensa erinäisissä henkisissä ja sosiaalisissa tai vuorovaikutukseen liittyvissä taidoissa. Käytännön taidoista mainittiin omien asioiden organisointi ja työpajan vetämiseen liittyvät asiat (H2), aikataulutus (H1, H3), ison projektin koordinointiin liittyvät asiat sekä budjetointi (H3) sekä tapahtumatuotantoon liittyvät asiat silloin, kun toimitaan isomman toimijan siiven alla (H5). Henkisistä taidoista yksi nuori (H4) mainitsi oppineensa lisää jämäkkyyttä yhteistyökuvioissa, sekä ”kasvattaneensa kärsivällisyyttämittariaan”. Kaksi nuorta mainitsi myös saaneensa lisää itsevarmuutta: uskallusta lähteä mukaan erilaisiin toimintoihin (H3) ja uskoa siihen, että pystyy tarvittaessa järjestämään tapahtuman yksin (H5).

Musta mä oon nyt vähän saanut silleen konfidenssii tämmöisestä esiintymisestä olemalla osa tätä yhteisöä ja silleen. Ja jotenkin ehkä lähtee helpommin mukaan tämmösiin produktioihin ja tämmösiin tuotantoihin, kun on silleen ollut useammassa mukana nyt, niinku vaikka näyttelyissä ja siinä Nuori Taiteessa kun olin panelisti, ja Nuori kulttuuri 2023. Niin semmosta itsevarmuutta että 'joo, mä lähen mukaan, jee jee'.

Haastateltava 3

Konkreettisten taitojen lisäksi haastateltavat kertoivat saaneensa uusia oivalluksia omasta itsestään. Festivaalilla mukana olo oli tarkentanut muun muassa ymmärrystä siitä, minkälaisista asioista he nauttivat (H4, H1, H2) ja missä heillä on annettavaa (H4, H1).

Tajusin että on tosi ihanaa pyörii taidepiireissä ihmiset on niinku ihan super erilaisia kun näissä tosi akateemisissa piireissa, ja niissä (taidepiireissä) on tosi paljon vapaampaa. Ja jotenkin just oma-aloitteisuutta mun mielestä arvostetaan enemmän tommoisessa, niin se on tosi tosi jees.

Haastateltava 2

Sitten niinku huomasi sen, että miten paljon itsellä on annettavaa kulttuurin saralla kulttuuritapahtumissa. Koska niinku kehitettävää löytyy. En mä sano että mä niinku kaikkea voisin ratkaista, mutta tiedätkö silleen että voisin olla mukana kehittämässä sitä.

Haastateltava 4

Kysyessäni, mitä nuoret tekisivät itse toisin seuraavalla kerralla omassa festivaalisällössään, vastaukset liittyivät huolellisempaan tai aikaisemmin aloitettuun ennakkovalmisteluun (H3, H2, H4, H5), aktiivisempaan markkinointiin (H3), selkeämpään (H5) tai jämäkämpään (H4) kommunikaatioon tuotantotiimin kanssa, sekä hakeutumiseen aktiivisemmin toisten seuraan (H1).

Festivaalin vaikutuksista harrastusmotivaatioon tuli esille monenlaisia vastauksia. Lähtökohtaisesti oletin, että festivaalille sisältöä tuottaneet nuoret olivat todennäköisesti jo valmiiksi erittäin motivoituneita oman harrastuksensa suhteen ja todennäköisesti harrastaneet sitä koko elämänsä. Kaksi nuorista (H4, H2) kertoi kuitenkin aloittaneensa oman taiteenlajinsa harrastamisen vasta muutama vuosi sitten. Ennako-oletukseni korkeaan motivaatioon liittyen oli periaatteessa oikea, eli kaikille omalla taiteen tai kulttuurin muodolla oli jo valmiiksi suuri merkitys heidän elämässään. Yhdelle nuorelle hänen taiteenlajinsa festivaalilla on kuitenkin vain yksi monista taiteenlajeista, joista hän on kiinnostunut, eikä festivaalille osallistuminen erityisesti syventänyt mielenkiintoa tätä taiteenlajia kohtaan. Eräs toinen nuori puolestaan sanoi jättäneensä taideprojektit tauolle festivaalin jälkeen keskittyäkseen korkeakouluopintoihin.

Mä oon silleen että minä olen nyt tauolla. Tai silleen taiteellisella tauolla, kun mä pääsin sinne yliopistoon ja mä menin kanssa just töihin kirjastoon kesällä. Että sinänsä että mulla ei niinku vaan... Ja sit tietenkkin se kun olin ollut residenssissä, on ollut näyttely ja tää ja olin panelisti niin oli ehkä vähän semmoinen että nyt tarvitsee vähän taukoa siitä taiteilusta.

Haastateltava 3

Motivaatio harrastusta kohtaan oli kuitenkin lisääntynyt kolmella haastateltavassa jopa siinä mielessä, että festivaalin myötä heidän ajatuksensa tulevaisuuden ammatista oli saanut uusia suuntia tai tullut selkeämmäksi. Yksi nuori (H2) kiinnostui festivaalin myötä taidetyöpajan vetämisestä sivutyönä, ja kahdelle (H4, H1) festivaali oli vahvistanut aikaisempaa tuntemusta siitä, että taide, kulttuuri tai tapahtumatuotanto ovat jotain, mitä he haluaisivat tehdä työkseen.

Tai siis kun kyllä mulla on ollut silleen pitkään jo haave että jotenkin, tai jotakin taiteeseen liittyvää ainakin pääsisi lukion jälkeen opiskelemaan ja tekemään. Niin

kyllä toi silleen vahvasti sitä fiilistä tosi paljon, että tavallaan että mä nautin tästä ja tää on semmoinen juttu, mitä mä haluan.

Haastateltava 1

Se ehkä niinku vahvasti sitä ammatinvalintaa, minkä olin tehnyt. Niin että vaikka olin tehnyt ne pääsykokeet, niin se (festivaali) tavallaan vahvasti sitä silloin, kun hyväksyttiin koulupaikka pääsykokeiden jälkeen.

Haastateltava 4

5.4 Risut ja ruusut sekä nuorten kehitysehdotukset

Ennako-odotuksistaan ja syistään osallistua festivaalille haastateltavat mainitsivat uuden oppimisen isommalta organisaatiolta (H4), itse kokemuksen (H2), sisällöstä maksettavan palkkion (H3), verkostoitumisen ja uudet tuttavuudet (H4, H1), oman taustayhteisön näkyvyyden kasvattamisen (H4) ja sen, että pääsee järjestämään tapahtumia nuorille uudenlaisessa ympäristössä (H5). Toteutumattomat odotukset tai asiat, joissa olisi nuorten mukaan voinut olla petrattavaa, liittyivät verkostoitumiseen (H2, H1), oman näkyvyyden kasvattamiseen ja oppimiseen isommalta organisaatiolta (H4). Eniten haastatteluissa kritisointiin markkinointiin ja kommunikointiin liittyviä asioita, niin kuin aiemmin nostinkin jo esille. Kahdella nuorella ruokailut olivat myös menneet oman pajan kanssa päällekkäin, mikä osaltaan oli vähentänyt mahdollisuuksia verkostoitumisen ja yhteisöllisyyden kokemuksiin festivaalilla.

Kaikki nuoret kokivat kuitenkin saaneensa pääsääntöisesti sitä, mitä olivat festivaalilta tulleet hakemaan, ja kokonaisuudessaan festivaali oli ollut kaikille positiivinen tai jopa erittäin positiivinen kokemus. Kaikki nuoret vastasivat, että he osallistuisivat mielellään Nuori kulttuurin tapahtumiin tulevaisuudessa, mikäli siihen tulisi tilaisuus. Yksi tosin tarkensi, että voisi itse osallistua tulevaisuudessa mutta hänen edustamansa yhteisö ehkä ei, sillä yhteisön kannalta osallistuminen ei vähäisen kävijämäärän takia ehkä ollut ollut kannattavaa kiireisen toimintavuoden keskellä.

Kiitos vaan kokemuksesta ja oli hyvä meno ja ihania ihmisiä ja se on mun mielestä ehkä tärkeintä Ja just että kuunneltiin nuoria ja annettiin mahdollisuuksia niin se on mun mielestä tosi tosi jees. Pieniä niinku teknisiä ongelmia mutta muuten mun mielestä ihana idea.

Haastateltava 2

No kokonaisuudessaan se viikonloppu oli niinku elämys hyvällä tavalla. Oli ihan mahtavaa nähdä niitä nuoria, jotka oli siellä, ja miten ne oli innoissaan. Ja oli ihan mahtavaa tutustua uusiin ihmisiin. Ja toivottavasti sitä kautta myös jollekin jäi mieleen jotain. Että niinku niin... Että kaikista ongelmista huolimatta kaikki meni tosi hyvin, niin se on niinku aina jees.

Haastateltava 4

Parhaiksi asioiksi festivaalilla nuoret mainitsivat yleisen tunnelman (H3, H2), vapauden oman sisällön suunnittelussa (H2), kohtaamiset yleisön kanssa (H1, H5) ja ruokailut (H4). Yksi nuori mainitsi, että parasta oli myös saada vahvistusta sille, että taide on jotain, mitä hän haluaa tehdä, ja nähdä, että ihmiset olivat kiinnostuneita hänen sisällöstään. Kiitosta festivaalilla saivat myös tapahtumatilat (H2), kiitoslahjana saatu Fazerin kesäpakkaus ja se, että sisältöä ei tarvinnut toteuttaa yksin vaan sai ottaa kaverit avuksi (H2).

Haastavimmaksi asiaksi festivaalilla neljä viidestä haastateltavasta mainitsivat kulkemiseen, välimatkaan ja tavaroiden kuljettamiseen liittyvät asiat. Tämä selittyi osittain sillä, että kaikki haastateltavista yhtä lukuun ottamatta asuvat Kuopion ulkopuolella, joten matkaan festivaalille ja takaisin saattoi kulua useita tunteja. Lisäksi vain yhdellä muualta matkustavista oli ollut auto käytössä, joten muiden oli turvauduttava melko harvakseltaan kulkeviin julkisiin yhteyksiin. Yllätyksekseni kuitenkin myös Kuopiossa asuva haastateltava nosti tavaroiden kuljettamisen haastavimmaksi asiaksi festivaalilla. Hänen tapahtumapaikkansa pääovilla oli ollut työmaa festivaalipäivänä, joten tavarat oli pitänyt kantaa sisään mutkien ja käytävien kautta. Myös viides henkilö, joka ei ollut maininnut liikkumiseen liittyviä asioita nimenomaan festivaalin haastavimpana asiana, mainitsi pitkien välimatkojen ja harvakseltaan liikkuvien julkisten kulkuyhteyksien olleen syynä sille, että hänen oli pitänyt lähteä festivaalilta aikaisemmin kotiin kuin olisi välttämättä halunnut.

Nuorten antamista kehittämissuhteuksista ei löytynyt yhtenäistä linjaa, vaan ideoita annettiin monesta eri näkökulmasta. Nuorten antamat kehityssuhteukset olivat:

- Selkeämmät saapumisohjeet, joissa on myös mainittu, mihin kellonaikaan hotellihuoneeseen pääsee.
- Festivaaliaikatauluja näkyville esim. katujen varsille tai bussien kylkeen, tai QR-koodeina. Netistä niitä oli hankala löytää.
- Kartta, johon on merkitty työpajojen sijainnit punaisella läntillä. Tai ohjaaja-passin toiselle puolelle QR-koodi, joka vie aikatauluun ja karttaan.

- Kaupungissa kulkemisen helpottamiseksi yhteistyö sähköpotkulauta- tai sähköpyöräfirman kanssa
- Yhteinen ”kirpparimainen” markkinointitilaisuus, jossa sekä yleisö että sisältöä tuottavat nuoret pääsisivät tutustumaan festivaalisisältöihin ennen varsinaista festivaalia
- Tapahtuman keskittäminen yhteen paikkaan, ei eri puolille kaupunkia
- Eväspussit, jos ruokailu osuu oman sisällön päälle
- Julkinen haku festivaaliteoksille ja -tapahtumille, johon kaikki voivat osallistua (hakuun sisältyvät selkeät deadlinet helpottaisivat tapahtuman markkinointia ja koordinointia)
- Backstage-tila, jossa esiintyjävieraiden tai esiintyjien on mahdollista rauhoittua ennen esitystä
- Uudet sähköpostit samaan sähköpostiketjuun vanhojen kanssa, niin viestien selaaminen jälkikäteen helpottuu

6 YHTEENVETO

Tässä luvussa esittelen yhteenvedon haastattelujen tuloksista sekä esittelen niiden perusteella kehittämisehdotuksia Nuori kulttuurille. Toisessa alaluvussa käsitelen haastattelukysymysten toimivuutta ja mahdollisia puutteita sekä muutoksia, jotka tein lopulliseen mittaristoon, jonka palautan tilaajalle. Lopullinen mittaristo on nähtävissä kolmannessa alaluvussa.

6.1 Yhteenveto ja kehittämisehdotukset

Mainittakoon alkuun, että koska haastateltavia oli vain viisi ja he edustivat vain yhtä tapaa olla mukana festivaalituotannossa, ei haastattelujen perusteella voi tehdä yleistyksiä koskemaan kaikkien festivaalille osallistuneiden nuorten kokemuksia. Niistä voidaan kuitenkin saada suuntaviivoja erityisesti itsenäisesti festivaalisisältöä tuottaneiden nuorten kokemuksista. Aineiston pienuudesta johtuen olen nostanut esiin myös yksittäisiä havaintoja ja kehittämisehdotuksia, jotka saattavat olla arvokkaita festivaalin kehittämisen kannalta.

Festivaalituotantoon osallistuminen edisti nuorten osallisuuden tunnetta erityisesti käsitteen vaikutusmahdollisuuksia tarkastelevasta näkökulmasta käsin. Nuoret kokivat pystyneensä edistämään itselleen tärkeää asiaa omien teostensa kautta, ja tämän lisäksi he olivat kokeneet, että heidän tuottamansa sisältö oli ollut merkityksellistä myös yleisön kannalta. Oman osallisuuden tunteen edistämisen lisäksi voitaisiin ajatella, että nuoret olivat olleet osaltaan mahdollistamassa osallisuuden kokemuksia yleisölle, minkä nuoret myös kokivat itse palkitsevana. Kolme nuorista nostikin osallistamisen tai osallisuuden edistämisen syynä sille, miksi he ylipäätään haluavat olla mukana tuottamassa tapahtumia.

Myös vaikuttamismahdollisuudet festivaalilla koettiin hyvinä, joskin osalla nuorista oli ollut ajoittain vaikeuksia osallistua festivaalin suunnittelupalaveriinkin. Jotta nuorten osallistumista suunnittelupalaveriinkin voitaisiin helpottaa tulevaisuudessa, Nuori kulttuurilla voitaisiin harkita, olisiko palavereita mahdollista järjestää enemmän iltapäiväpainotteisesti. Toisaalta on otettava huomioon, että haastatteluissa ainoastaan yksi mainitsi kellonajan vaikeuttaneen palaveriinkin osallistumista, ja loput mainitsivat osallistumista tai keskittymistä vaikeuttavaksi tekijäksi ”kiireisen kevään”. Voisin kuitenkin kuvitella, että ainakin opiskelijoille ja työssäkäyville päiväsaikaan tapahtuvat palaverit voivat olla haastavia. Lisäksi voitaisiin miettiä, olisiko sisältöä itsenäisesti tuottaville nuorille mahdollista järjestää ainakin kerran oma yhteinen palaveri, joka järjestettäisiin myöhempänä kellonaikana. Tällä voisi olla positiivinen

vaikutus nuorten yhteisöllisyyden tunteen kannalta. Nuorten saattaisi olla helpompi muodostaa suhteita oman ikäisiinsä henkilöihin, ja festivaalille osallistuminen voisi tuntua rennommalta, kun tietäisi etukäteen, että paikalla on oman ikäistä seuraa, jonka jo jotakin kautta tuntee.

Uusien sosiaalisten suhteiden muodostuminen oli jäänyt nuorilla melko vähäiseksi festivaalilla. Tästä huolimatta kolme viidestä oli kuitenkin kokenut yhteenkuuluvuutta suuremman festivaaliyleisön kanssa ainakin jossakin vaiheessa festivaalia. Kulttuuritapahtumissa yhteisöllisyys lieneekin tunne, jota on taiteen keinoin mahdollista luoda myös ilman varsinaisten pysyvien kontaktien luomista. Yhteisöllisyyden tunnetta näyttäisi lisänneen myös osallistuminen Kuopion kaupunginteatterilla järjestettyihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Yhteisöllisyyden tunteeseen on puolestaan saattanut vaikuttaa negatiivisesti oman tapahtumapisteen välimatka Kaupunginteatterille ja muihin tapahtumapaikkoihin. Kolme nuorta nosti esiin väsymyksen oman tapahtuman jälkeen, jolloin välimatka tapahtumapisteen välillä melko varmasti kasvatti kynnystä lähteä kiertämään muissa festivaalisilloissa. Myös ruokailun sijoittuminen oman sisällön päälle vähensi osaltaan mahdollisuuksia kohdata muita nuoria ja festivaaliväkeä kahden nuoren kohdalla. Osallisuuden sosiaalinen ulottuvuus näyttäisikin edistyneen nuorilla hieman heikommin vaikutusmahdollisuuksien näkökulmaan verrattuna.

Kehittämisehdotukseni olisikin, että tulevaisuudessa festivaali kannattaisikin ehkä toteuttaa yhdessä tilassa, mikäli festivaalikaupungissa löytyy tarvittavan kokoinen tila tätä tarkoitusta varten. Vaihtoehtoisesti yhden nuoren kehitysehdotus yhteistyösopimuksesta sähköpotkulautatai pyöräfirman kanssa voisi helpottaa paikasta toiseen siirtymistä. Kuvittelisin kuitenkin, että yhden katon alla tapahtuva tapahtuma, jossa tapahtuu paljon ja monenlaisia asioita, voisi kuitenkin myös ”ihmisvilinässään” tuoda nuorille tunteen kuulumisesta johonkin merkittävään tai itseään suurempaan. Myös kynnys tutustua itselleen vieraisiin tai ei tyypillisiin taiteenlajeihin voisi madaltua, kun kaikki tapahtumat olisivat lyhyen matkan päässä. Näin vältettäisiin myös syrjään jäämisen tunne, joka yhdellä haastateltavalla oli ollut oman festivaalitapahtumansa sijainnin takia. Tällaisessa tilassa voisi olla mahdollista järjestää myös yhteinen ”live-kokoontuminen” festivaalin järjestäjien kesken, jossa festivaaliyhteisön jäsenet hahmottaisivat vielä paremmin, keitä kaikkia tuotannossa onkaan mukana, ja innostua lisää toistensa sisällöistä ja kulttuurin eri muodoista.

Yksi haastatteluissa selkeästi esiin noussut teema liittyi epäselvyyksiin tai puutteisiin informaationkulussa tai ohjeistuksissa sekä festivaalin markkinoinnissa ja ohjelmatiedoissa. Tästä oltiin saatu vihiä myös festivaalin jälkeen kerätyssä palautekyselyssä. Tulevaisuudessa tämä on varmastikin teema, johon Nuori kulttuuri festivaalin tuotannossa pyritään panostamaan. On myös luonnollista, että koska festivaali järjestettiin nykyisessä muodossaan ensimmäistä kertaa, oli tuotannossa kevään aikana useita epävarmuustekijöitä, jotka selvenivät vasta lähempänä itse tapahtumaa. Tulevaisuudessa ohjeistuksia kannattaisi kuitenkin mahdollisuuksien mukaan niputtaa yhteen tiedostoon tai sähköpostiin, joka lähetettäisiin sisältöä tuottaville tahoille jo hyvissä ajoin. Näin myös säästyttäisiin ”useiden sähköpostien kaivelulta”, johon yksi haastateltava viittasi.

Toinen selkeästi esiin noussut asia oli tavaroiden kuljettaminen omalle tapahtumapaikalle, mikä koettiin festivaalille osallistumisessa ylivoimaisesti haastavimpana asiana. Mikäli asiaan on mahdollista ja realistista keksiä helpotusta tulevaisuudessa, niin sitä kannattaa tietenkin miettiä. Festivaalille osallistuu kuitenkin paljon ihmisiä eri puolilta Suomea, jolloin ei välttämättä ole realistista tai mahdollista järjestää kaikille paikalle tuleville kyydityksiä tai apua tavaroiden kuljetukseen. Haastattelemani nuoret olivat kuitenkin kaikki selviytyneet tavaroiden kuljetuksesta pääosin ongelmitta, eikä haastatteluista välittynyt kuvaa, että ”haastavuus” olisi koettu mitenkään ylitsepääsemättömän negatiivisena asiana. Yhden haastateltavan kohdalla haasteet tavaroiden kuljetuksessa olivat liittyneet myös informaatio-ongelmiin: tapahtumapaikalta ei ollut informoitu etukäteen, ettei pääovien kautta voi kulkea, minkä haastateltava koki turhauttavaksi. Tällaisiin asioihin on tietenkin helpompi vaikuttaa tulevaisuudessa.

Festivaalilla ei vaikuttaisi olleen suoraa vaikutusta esimerkiksi nuorten työllistymiseen. Festivaalin vaikutukset haastateltavien tämänhetkiseen elämään näkyivätkin selkeimmin opeissa, joita haastateltavat olivat saaneet osallistumisen myötä. Opit liittyivät sekä käytännön taitoihin että kasvuun, identiteettiin ja ammatinvalintaan liittyviin asioihin. Festivaalille osallistuminen oli siis selkeästi tukenut ja edistänyt ainakin jossakin määrin kaikkien nuorten kasvua ja itsenäistymistä, nuorisotyön tavoitteiden mukaisesti. Nämä asiat ovat myös syrjäytymistä ehkäiseviä tekijöitä, joskaan, kuten aikaisemmassa osiossa mainitsin, kukaan haastattelemani nuorista ei vaikuttanut olleen nyt tai festivaalikevään aikana varsinaisen syrjäytymisuhan alla. Kaikilla festivaalisisältöä tuottaneilla nuorilla oli aikaisempaa kokemusta

tapahtumien tai työpajojen järjestämisestä tai näyttelyihin osallistumisesta, ja he olivat kaikki valmiiksi aktiivisesti mukana erilaisissa verkostoissa.

Nuori kulttuuri -festivaalin tuotannossa voitaisiinkin ehkä miettiä, olisiko festivaalille mahdollista saada mukaan niin sanotusti ”ensikertalaisia”, taide- ja kulttuuriverkostojen ulkopuolella olevia nuoria. Tällä hetkellä Nuori kulttuuri -festivaalille osallistuminen on mahdollista vain Nuori kulttuuri -verkostoon tai verkoston verkostoon valmiiksi kuuluville henkilöille. Tämä mielestäni karsii pois henkilöitä, joilla voisi olla potentiaalia tuottaa tapahtumia, mutta ei välttämättä tietoa tai uskallusta lähteä hakemaan esimerkiksi Nuori Kulttuuri Roots in mahdollistamaa apurahaa. Nuori Kulttuuri Digistage on mielestäni yksi esimerkki matalamman kynnyksen väylästä, jonka kautta toimintaan voi hakea mukaan. Yksi haastateltavista olikin tullut mukaan verkostoon tultuaan edellisen vuoden Digistagen yleisöäänestyksessä toiseksi suosituimmaksi. Digistagen kautta ei ymmärtääkseni valikoidu kuitenkaan festivaalille kovin montaa nuorta kerralla, joten voitaisiin miettiä, olisiko festivaalille osallistumista mahdollista avata yleisölle jollain muulla tapaa.

6.2 Haastattelukysymysten toimivuus

Haastattelukysymykset toimivat mielestäni hyvin sen tiedon tuottamisessa, mihin haastattelulla pyrin, eli kartoittamaan kulttuurisen nuorisotyön tavoitteiden toteutumista festivaalilla. Ainoat kysymykset, jotka tuottivat mielestäni epäolennaista tietoa opinnäytetyöni kannalta, olivat harrastuksen merkitykseen liittyvät kysymykset. Olennaisempaa kuin kysyä, mitä nuoret saavat harrastuksestaan yleisesti ottaen, olisi ollut kysyä, mitä he saavat tapahtumien tuottamisesta, työpajojen järjestämisestä tai näyttelytoimintaan osallistumisesta. Tämä tieto onneksi tuli jokaisessa haastattelussa jotakin kautta esille, mutta tarkennettu kysymys tästä olisi silti hyvä olla Nuori kulttuurin käyttöön jäävässä mittaristossa, joten lisäsin sen siihen.

Olisin voinut myös kysyä tarkennetusti, laajeniko haastateltavien ymmärrys taiteen kentästä festivaalille osallistumisen myötä. Tämä oli mainittuna Nuori kulttuurin laatimassa alustavassa suunnitelmassa mittaristolle, ja haastattelussa olin huomionnut tämän kohdan kysymällä, mitä nuoret kokivat saaneensa toisten festivaalisisällöistä. Yhdessäkään vastauksessa ei kuitenkaan käynyt ilmi, oliko ymmärrys taiteen kentästä laajentunut festivaalin myötä, eikä minulle tullut haastattelutilanteessa mieleen kysyä sitä. Näin ollen lisäsin myös tämän kysymyksen lopulliseen mittaristoon.

Lisäksi poistin lopullisesta mittaristosta kysymyksen ”mitä kautta sait kutsun tulla tuottamaan sisältöä festivaalille”, sillä Nuori kulttuurilla on kyllä tiedossa, mitä kautta nuoret ovat mukaan toimintaan tulleet. Mainitsin kysymyksen haastattelussa siksi, että itselläni ei ollut tätä tietoa kaikista haastateltavista, ja sain sen avulla lisätietoa nuorten vaikuttamismahdollisuuksiin liittyen. Vaihdoin myös muutaman kysymyksen paikkaa mielestäni loogisemman kategorian alle, ja parantelin joidenkin kysymysten muotoilua ja lauserakennetta.

Lisäsin lopulliseen mittaristoon myös kysymyksen: ”Jos et kokenut kuuluvasi mihinkään yhteisöön, mitä Nuori kulttuuri olisi voinut tehdä yhteisöllisyyden tunteen edistämiseksi?” Sain haastatteluissa vähän vihiä siitä, mistä yhteisöllisyyden tunteen puute oli saattanut johtua kahden haastateltavan kohdalla, joista osa oli liittynyt myös nuorten itse tekemiin valintoihin oman festivaalisällön jälkeen. Voisi kuitenkin olla hyödyllistä kuulla konkreettisia toimenpide-ehdotuksia, mikäli nuorilla sellaisia olisi ehdottaa.

6.3 Lopullinen mittaristo

AIKA ENNEN FESTIVAALIA

- Syntymävuosi?
- Kuvaa omaa elämäntilannettasi niihin aikoihin, kun sait kutsun tulla tuottamaan sisältöä festivaalille (esim. töissä, työtön, opiskelija...?)
- Miksi halusit lähteä mukaan Nuori kulttuuri -festivaalille?

FESTIVAALILLE TUOTETTU SISÄLTÖ

- Minkälaista sisältöä tuotit festivaalille?
- Minkälaisia teemoja tuotos sisälsi?
- Miksi juuri sellainen tuotos / niitä teemoja?
- Oliko työpajallasi/tuotoksellasi jokin tavoite?
- Toteutuiko tavoite?
- Koetko, että sait sisältösi/teoksesi/työpajasi kautta tuotua ääntäsi (eli omia mielipiteitäsi ja näkemyksiäsi) kuuluville, tai edistettyä sinulle tärkeää asiaa?

TAPAHTUMAPÄIVÄ/PÄIVÄT

- Kuvaile itse tapahtumapäivää/päiviä. Miten meni? Sujuiko kaikki tapahtumapäivänä suunnitelmien mukaisesti? Tuliko yllätyksiä?
- Miten yleisö tai osallistujat ottivat teoksen/työpajan vastaan?
- Miten arvelet oman työpajasi/sisältösi vaikuttaneen heihin?
- Mikä oli paras (onnistumisen) kokemus?
- Mikä oli haastavinta?
- Mitä opit?
- Mitä tekisit toisin seuraavalla kerralla?

FESTIVAALIN VAIKUTUS OMAAN KEHITYKSEEN

- Oletko ollut aikaisemmin mukana vastaavanlaisissa tapahtumissa tai tuottanut saman tyylistä sisältöä jossain muualla?
- Jos kyllä, mitä saat tällaisen toiminnan (esim. työpajojen, näyttelyiden, tapahtumien) järjestämisestä?
- Oliko osallistuminen tällä tavalla sinulle helppoa/luontevaa, vai haastavaa/jännittävää? Miltä se tuntui tapahtumassa?
- Vaikuttiko festivaalille osallistuminen esim. itsevarmuutesi olla esillä eri tilanteissa, osallistua vastaavanlaisiin tapahtumiin, tuoda mielipiteitäsi kuuluviin...?

FESTIVAALIN MERKITYS JA VAIKUTUKSET HAASTATELTAVAAN

- Aika festivaalin jälkeen: Mitä konkreettista festivaalista ”jäi käteen”? Lähtikö festivaalista käyntiin prosesseja tai tapahtumaketjuja, jotka näkyvät elämässäsi nyt?
- Verkostoiduitko ammattilaisten tai muiden nuorten kanssa?
- Vaikuttiko osallistuminen työllistymiseen?
- Toiko festivaali jotain lisää siihen, mitä harrastuksesi parissa normaalisti koet? Saitko esim. lisää intoa omaa harrastusta kohtaan tai uusia ideoita tai taitoja harrastukseen liittyen?
- Kävitkö katsomassa muita festivaalisisältöjä? Mitä niistä ”jäi käteen” (esim. uusia oppeja, inspiraatiota jne.), vai jäikö mitään?
- Laajeniko ymmärryksesi taiteen kentästä festivaalille osallistumisen myötä?

YHTEISÖLLISYYS

- Koitko kuuluvasi festivaalilla johonkin yhteisöön? Esim. omaan harrastusporukkaan tai isompaan festivaaliyhteisöön, tuotantotiimiin, tms.
- Minkälainen tunnelma tässä yhteisössä vallitsi festivaaliin valmistautuessa ja festivaalin aikana?
- Koitko olevasi yhdenvertainen muiden festivaaliyhteisön jäsenten kanssa?
- Jos osallistuit festivaalille jonkun ryhmän jäsenenä, miten festivaalille osallistuminen vaikutti ryhmäänne (esim. ryhmädynamiikkaan tai itse toimintaan)?
- Jos et kokenut kuuluvasi mihinkään yhteisöön, mitä Nuori kulttuuri olisi voinut tehdä yhteisöllisyyden tunteen edistämiseksi?
- Tuliko sinulle tunne, että työpanoksellasi oli merkitystä festivaalilla? Miksi kyllä tai miksi ei?
- Oliko sinulla festivaaliyhteisössä turvallinen olo ja koitko, että sait olla mukana toiminnassa omana itsenäsi?

YHTEYDENPITO TUOTANTOTIIMIN KANSSA / VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

- Kuvaile omin sanoin yhteydenpitoasi festivaalin tuotantotiimin kanssa kevään aikana. (Oliko se esim. tiivistä, etäistä, harvakseltaan tapahtuvaa, riittävää...)
- Saitko tukea riittävästi? Saitko apua tarvittaessa?
- Oliko saamasi informaatio selkeää?
- Pääsitkö osallistumaan ja/tai vaikuttamaan itse festivaalin suunnitteluprosessiin (esim. festivaalin suunnittelupalaverissa)? Kysyttiinkö niissä mielipidettäsi tai ideoitasi? Jos kyllä, kuunneltiin niitä ja oliko niillä käytännön vaikutuksia?
- Minkälaista palautetta sait tuotantotiimiltä osallistumisestasi, vai saitko mitään?

”RISUT/RUUSUT”

- Mitä odotuksia sinulla oli festivaalin suhteen ennen itse tapahtumaa?
- Toteutuivatko nämä odotukset?
- Mikä festivaalisisällön tuottamisessa oli parasta?
- Entä ”ikävintä”?
- Haluaisitko tulevaisuudessa olla mukana muissa Nuori kulttuurin tapahtumissa?

- Mitä Nuori kulttuurin kannattaisi ottaa huomioon tulevissa tapahtumissa, joissa nuoret ovat tuottamassa sisältöä?

7 LOPUKSI

Sain tilaajalta pelkästään positiivista palautetta opinnäytetyöni tuotokseen liittyen. Suomen Nuorisoseurat oli erittäin tyytyväinen toteuttamaani mittaristoon sekä tapaan, jolla olin analysoinut haastatteluja nuorisotyöllisestä näkökulmasta käsin. Tilaaja oli myös tyytyväinen kuvaukseeni haastattelujen toteutuksesta sekä huomioihin, joita olin tehnyt niiden aikana. Niistä on hyötyä Nuorisoseuroille, mikäli he aikovat toteuttaa tulevaisuudessa vastaavanlaisia haastatteluja itse. Tilaaja kehui myös antamiani kehitysehdotuksia sanoen niiden olevan asioita, joita ehdottomasti kannattaisi kehittää nuorten kanssa toimimisessa. Opinnäytetyö toi tilaajan mukaan myös hyvin esiin asioita, joita nuoret saattavat käydä läpi osallistuessaan festivaalituotantoon. Tilaaja kehui myös työni aiheen rajausta ja sitä, että olin tuonut nuorten antamat kehitysehdotukset esiin.

Olen myös itse tyytyväinen opinnäytetyöni kokonaisuuteen sekä siitä valmistuneeseen tuotokseen. Lähtötilanteeni oli, etten tiennyt juuri mitään nuorisotyön tai kulttuurisen nuorisotyön arvioinnista enkä mittareista tai niiden kehittämistä. Myös opinnäytetyön aiheen rajaus oli melkoinen prosessi, ja siihen kului rutkasti aikaa lähdemateriaaleja kahlatessa. Haastetta mittariston kehittämiseen toi erityisesti se, että sekä kulttuurinen nuorisotyö (käsitteenä) että nuorisotyön vaikuttavuuden arviointi ovat melko tuoreita ilmiöitä, eikä niistä löydy mielin määrin lähdekirjallisuutta. Myös Nuori Kulttuuri -festivaali on tapahtumana ainutlaatuinen Suomessa, joten ei ollut olemassa mitään valmista materiaalia tai mittaristoa, josta olisin voinut ottaa mallia.

Opinnäytetyöni loppuvaiheilla huomasin, että Osallisuuden Osaamiskeskuksen vuonna 2023 julkaisemassa osallisuutta käsittelevässä julkaisussa osallisuuden peruselementiksi mainittiin yhteisöön kiinnittymisen ja vaikuttamisen lisäksi toimijuus. Toimijuus on käsite, joka olisi voinut olla hyvä avata opinnäytetyöni teoriaosiossa ja ottaa huomioon Nuori Kulttuuri -festivaalin arvioinnissa. Huomasin kuitenkin asian niin lähellä palautuspäivämäärää, ettei minulla ollut enää aikaa lähteä muokkaamaan tekemääni analyysia ja tietoperustalukua. Pikaisella perehtymisellä käsitteeseen vaikuttaisi kuitenkin siltä, että ainakin tietyiltä osin olin arvioinut myös nuorten toimijuutta festivaalilla, mutta en vain käyttänyt asiasta kyseistä käsitettä. Toimijuus ja sen edistäminen ovat kuitenkin jotain, mitä Nuori Kulttuurin kannattaisi ehkä myös ottaa huomioon tulevien tapahtumien arvioinnissa ja suunnittelussa.

Muut muutokset, joita olisin voinut opinnäytetyössäni tehdä, liittyvät lähinnä joihinkin asioihin syventymiseen tai perusteellisempaan käsittelemiseen. Olisin esimerkiksi voinut jakaa tietoperustaluvun kahtia niin, että toisessa luvussa olisin käsitellyt kulttuurista nuorisotyötä ja toisessa nuorisotyön ja kulttuurisen nuorisotyön arviointia. Olisin myös voinut avata tarkemmin, kuinka operationalisoin, eli muotoilin mittariston kysymykset. Opinnäytetyön laajuuden ja annettujen aikataulujen puitteissa koen kuitenkin opinnäytetyöni olleen laajuudessaan ja kattavuudessaan riittävä tällaisenaan.

Kehittämistyöni merkitys kulttuurisen nuorisotyön kentälle rakentuu seikoista, jotka mainitsin jo johdannossa: nuorisotyön laadun ja vaikuttavuuden arviointi on haastavaa, ja kulttuurisessa nuorisotyössä se on vieläkin haastavampaa. Aiheesta on myös julkaistu vain vähän tutkimuskirjallisuutta, vaikka kulttuurinen nuorisotyö onkin osa kaikkea nuorisotyötä. Kehittämistyöni onkin yksi tarkentava esimerkki siitä, mitä kulttuurisen nuorisotyön arvioinnissa, varsinkin Nuori Kulttuuri -festivaalin kaltaisessa tapahtumassa pitäisi ottaa huomioon. Mittaristo ohjaa myös kulttuurisen nuorisotyön kehittämistä, eli se nostaa esille, mitkä ovat kulttuurisen nuorisotyön tavoitteet ja mitä työn suunnittelussa on tärkeää pitää mielessä.

Uskon opinnäytetyölläni olevan merkitystä kulttuurisen nuorisotyön kentälle myös jo siksi, että Suomen Nuorisoseurat ja Nuori Kulttuuri ovat kyseisen nuorisotyön kentän merkittävien toimija Suomessa. Toimintaan osallistuu vuosittain lukuisia nuoria ja kulttuurisen nuorisotyön toimijoita. Tätä kautta kehittämistyölläni ja sen tuotoksella on mahdollisuus vaikuttaa kulttuurisen nuorisotyön kenttään laajemmassakin mittakaavassa.

LÄHTEET

- Allianssi 2023. Vaikuttavuus. Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssi ry. Viitattu 23.10.2023. <https://nuorisovaltuustot.fi/palvelut/nuorisovaltuustojenvaikuttavuus/>
- Anoschkin, Katja 2019. Vaikuttavuuden jäljillä. Opas yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehittämiseen. Hyvän Mitta -hanke. Helsinki: Kaskas Media Oy.
- Anttila, Annikki & Haapanen, Sinikka & Myyrä, Reetta & Mönttinen, Pekka & Parviainen, Sari & Jaakola, Vesa 2012. Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kulttuurisessa nuorisotyössä. Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nuorten_kulttuuria_tukemassa.pdf
- Fields, Marion & Omaheimo, Raisa 2023. Osallisuuden kokemuksen mittaaminen nuorisovaltuustojissa. Teoksessa Kekki, Minna-Kerttu & Kovalainen, Pirjo & Ollikainen, Antti (toim.) Nuorten Osallisuuden edistäminen – Nuorisovaltuustojen osaamiskeskusten näkökulmia ja työkaluja. Helsinki: Osallisuuden osaamiskeskus. <https://www.koordinaatti.fi/fi/materiaalit/nuorten-osallisuuden-edistaminen-nuorisovaltuustojen-osaamiskeskusten-nakokulmia-ja-tyokaluja>
- Finlex 1285/2016. Nuorisolaki. Viitattu 23.11.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285>
- Hurme, Johanna 2023. Kokemuspuheenvuoro: Näkökulmia osallisuuteen ja osallistuvaan työotteeseen työelämässä. Suomen Nuorisoseurat.
- Husu, Hanna-Mari & Kumpulainen, Kaisa 2020. Nuorten yhteiskunnallinen osallistaminen kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan kautta. Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja 2020.
- Kananen, Jorma 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kauppinen, Eila & Kivijärvi, Antti 2022. Nuorisotyön arviointi ja tiedolla johtaminen. Videotallenne. Osaamiskeskus Kanuuna. Julkaistu 13.9.2022.
- Kiilakoski, Tomi 2014. Kulttuurinen nuorisotyö, siinäpä pulma on jyyri. Kulttuurinen nuorisotyö 2014. Nuori kulttuuri -säätio.
- Kiilakoski, Tomi & Gretscher, Anu 2012. Muistiinpanoja demokratiaoppitunnista: millainen on lasten ja nuorten kunta 2010-luvulla. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. Verkkojulkaisu 57. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/muistiinpanoja_demokratiaoppitunnista.pdf
- Kiilakoski, Tomi & Tervahartiala, Marika 2015. Taiteen osallisuus, osallisuuden taite – Tulkintoja taidelähtöisten menetelmien käytöstä koulussa. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja 16, 31-67. <https://journal.fi/sosiaalipedagogiikka/article/view/122645/72989>
- Kekki Minna-Kerttu & Kovalainen, Pirjo & Ollikainen, Antti (toim.) 2023. Nuorten osallisuuden edistäminen. Nuorisovaltuustojen osaamiskeskusten näkökulmia ja työkaluja. Koordinaatti. <https://www.koordinaatti.fi/system/files/2023-05/Nuorten%20osallisuuden%20edistaminen%202023.pdf>

- Lindholm, Arto 2015. Ei-kävijästä osalliseksi. Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/101747/978-952-456-219-5%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Moisala, Marja 2022. Mittarit luovat nuorisotyön tulevaisuutta. Nuorisotyötä eri konteksteissa. Julkaistu 7.11.2022. Xamk Read nro 3b/2022. <https://read.xamk.fi/2022/kestava-hyvinvointi/nuorisotyota-eri-konteksteissa/mittarit-luovat-nuorisotyon-tulevaisuutta/>
- Moisala, Marja & Laine, Sofia 2021. Kohti vaikuttavaa verkkonuorisotyötä. Vaikuttavuuden mittaamisen nykytila ja tulevaisuuden visiot. XAMK Juvenia. Mikkeli: Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/506296/URNISBN9789523443891.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Mäenpää, Panu 2014. Kulttuurinen nuorisotyö korjaavaa nuorisotyötä ennaltaehkäisemässä. Kulttuurinen nuorisotyö 2014. Esipuhe. Nuori kulttuuri -säätio.
- Mäenpää, Panu 2015. Viisi askelta aitoon osallistumiseen kulttuurialalla. Teoksessa Arto Lindholm (toim.) Ei-kävijästä osalliseksi. Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/101747/978-952-456-219-5%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Nivala, Elina & Rynänen, Sanna 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja 14 (2013). 9-41.
<https://journal.fi/sosiaalipedagogiikka/article/view/122317/72652>
- Nuori kulttuuri 2023a. Kulttuurinen nuorisotyö. Suomen Nuorisoseurat. Viitattu 16.9.2023. <https://nuorikulttuuri.fi/kulttuurinen-nuorisotyö/>
- Nuori Kulttuuri toimintasuunnitelma 2023. Suomen nuorisoseurat.
- Nuori kulttuuri 2023c. Onnistumisen kokemuksia. Viitattu 1.6.2023. <https://nuorikulttuuri.fi>
- Nuori kulttuuri 2023d. Onnistumisen kokemuksia. Nuori kulttuuri -strategia 2020-2026. Suomen Nuorisoseurat. <https://nuorikulttuuri.nuorisoseurat.fi/wp-content/uploads/sites/111/2020/01/Nuorikulttuuri-strategia2020-2026.pdf>
- Nuori Kulttuuri 2023e. Suunnitelma mittaristosta. Suomen Nuorisoseurat.
- Nöjd, Taina 2015. Laatu! Tuloksia! Katsaus nuorisotyön arviointiin. Lappeenrannan kaupungin nuorisotoimi 2015.
https://www.nuorisokanuuna.fi/sites/default/files/materiaalipankki/2018-10/laatu_tuloksia_58_uutta.pdf
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritakoski, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. (E-kirja.) Sanoma Pro Oy.
- Olkkonen, Satu 2023. Miten taideharrastus auttaa lapsia ja nuoria tulemaan nähdyksi ja kuulluksi? Nuorisoseurat-lehti 3/2023. <https://nuorisoseurat-lehti.fi/miten-taideharrastus-auttaa-lapsia-ja-nuoria-tulemaan-nahdyksi-ja-kuulluksi/>

- Omaheimo, Raisa 2023. Viisi vinkkiä toiminnan tulosten mittaamiseen. Osaamiskeskus Kentauri. Blogikirjoitus 6.9.2023. Viitattu 23.11.2023. <https://kentauri.fi/viisi-vinkkia-arvioinnin-mittaamiseen/>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020-2023: Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:2. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162007>
- Osaamiskeskus Kentauri 2022. Osallisuuden kokemus: Vanhemmille vastaajille. <https://kentauri.fi/wp-content/uploads/2023/08/osallisuuden-kokemus-vanhemmille-vastaajille.pdf>
- Piironen, Tiina 2007. Ohjaajan opas lasten osallistavien ryhmien ohjaamiseen. Kuunnelkaa meitä – Lasten osallisuushanke 2006-2007. Suomen nuorisoseurat. <https://nuorisoseurat.fi/wp-content/uploads/2016/12/mun-vuoro-osallisuusopas.pdf>
- Pyykkönen, Miikka & Schalin, Anton 2022. Nuorten kulttuuria tukemassa. Nuoret kulttuurin harrastajina ja kulttuuripalvelujen käyttäjinä sekä kulttuurisen nuorisotyön kehittäminen Keski-Suomessa. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisu 171. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nuorten_kulttuuria_tukemassa.pdf
- Ruotsalainen, Leena 2008. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto.
- Saarinen, Pasi 2019. Kohti raja-aidatonta kulttuurista nuorisotyötä. Blogikirjoitus. Allianssi. Viitattu 17.9.2023. <https://nuorisoala.fi/blogit/blogivieras-kohti-rajaa-aidatonta-kulttuurista-nuorisotyota/>
- Saarinen, Pasi 2023. Nuori Kulttuuri 2020-luvulla. Kokeilukulttuuria, pandemioita ja kovaa työtä. Avajaispuhe. Nuori Kulttuuri festival Kuopion. Suomen Nuorisoseurat.
- Saarinen, Pasi 2023. Suullinen tiedonanto 10.10.2023.
- Sinisalo-Juha, Eeva 2023. Yhdessä vai yksin – osallisuus ja yksinäisyys nuorten harrastus- ja järjestötoiminnassa. Teoksessa Kekki, Minna-Kerttu & Kovalainen, Pirjo & Ollikainen, Antti (toim.) Nuorten Osallisuuden edistäminen – Nuorisualan osaamiskeskusten näkökulmia ja työkaluja. Helsinki: Osallisuuden osaamiskeskus. <https://www.koordinaatti.fi/fi/materiaalit/nuorten-osallisuuden-edistaminen-nuorisualan-osaamiskeskusten-nakokulmia-ja-tyokaluja>
- Sinisalo-Juha, Eeva & Tormulainen, Aino 2021. Osallisuus. Teoksessa Tormulainen, Aino (toim.) Kompassi Osaamiskeskus Kentaurin matkaan. Käsitteitä ja suuntia nuorisualan järjestöjen tutkimukseen, tilannekuvaan ja vaikuttavuuteen. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2021/04/kompassi-osaamiskeskus-kentaurin-matkaan-2021-humak.pdf>
- Siurala, Lasse 2014. Nuorisotyön arviointi – kehittämisajatuksia. Kanuunan julkaisu nro 1/2014. https://www.nuorisokanuuna.fi/sites/default/files/materiaalipankki/2018-10/kanuuna_nuorisotyon_arviointi.pdf
- Suomen Nuorisoseurat 2023a. Nuorisoseurat on yhteisöjen tulevaisuutta rakentamassa. Viitattu 12.9.2023. <https://nuorisoseurat.fi/jarjesto/>

Suomen Nuorisoseurat 2023b. Strategia ja arvot. Viitattu 12.9.2023.
<https://nuorisoseurat.fi/jarjesto/strategia-ja-arvot/#arvomme>

Violainen, Jutta 2015. Kulttuuriosallistumisen muuttuvat merkitykset. Katsaus taiteeseen ja kulttuuriin osallistumiseen, osallisuuteen ja osallistumattomuuteen. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö Cuporen verkkojulkaisuja 26.
https://www.cupore.fi/images/tiedostot/kulttuuriosallistumisenmuuttuvatmerkitykset_000.pdf

LIITTEET

HAASTATTELUKYSYMYKSET

Aika ennen festivaalia

- Syntymävuosi?
- Kuvaa omaa elämäntilannettasi niihin aikoihin, kun sait kutsun tulla tuottamaan sisältöä festivaalille (esim. töissä, työtön, opiskelija, tms...?) <- ”OSALLISUUDEN LÄHTÖKARTOITUS”
- Mitä kautta sait kutsun tulla tuottamaan sisältöä festivaalille? <- VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET
- Mikä sai sinut lähtemään mukaan? <- MIKÄ MOTIVOI OSALLISTUMAAN?

Oman harrastuksen merkitys

- Harrastus/taiteen/kulttuurin muoto, jolla olit mukana festivaalilla?
- Kuvaile omin sanoin harrastuksesi merkitystä elämässäsi? <- LÄHTÖTILANNE SIINÄ, MITÄ HARRASTUKSESTA SAADAAN/MITEN SE LISÄÄ OSALLISUUTTA/HYVINVOINTIA/JNE.
- Onko harrastus tuonut lisää yhteenkuuluvuudentunnetta johonkin yhteisöön tai koko yhteiskuntaan? Lisää ystäviä? Elämäniloa? Hyvinvointia? Vähentänyt yksinäisyyttä? HARRASTUKSEN VAIKUTUS OSALLISUUTEEN

Festivaalille tuotettu sisältö POLIITTINEN OSALLISUUS ELI VAIKUTUSMAHDOLLISUUKSIEN EDISTÄMINEN

- Minkälaista sisältöä tuotit festivaalille?
- Minkälaisia teemoja tuotos sisälsi?
- Miksi juuri sellainen tuotos / niitä teemoja?
- Oliko työpajallasi/tuotoksellasi jokin tavoite?
- Toteutuiko tavoite?
- Koetko, että sait sisältösi/teoksesi/työpajasi kautta tuotua ääntäsi (eli omia mielipiteitäsi ja näkemyksiäsi) kuuluville, tai edistettyä sinulle tärkeää asiaa?

Tapahtumapäivä/päivät **OPPIMISEN NÄKÖKULMA**

- Kuvaile itse tapahtumapäivää/päiviä. Miten meni? Sujuiko kaikki tapahtumapäivänä suunnitelmien mukaisesti? Tuliko yllätyksiä?
- Miten yleisö tai osallistujat ottivat teoksen/työpajan vastaan?
- Miten arvelet oman työpajasi/sisältösi vaikuttaneen heihin?
- Mikä oli paras (onnistumisen) kokemus?
- Mikä oli haastavinta?
- Mitä opit?
- Mitä tekisit toisin seuraavalla kerralla?

Festivaalin vaikutus omaan kehitykseen **KASVUN NÄKÖKULMA**

- Oletko ollut aikaisemmin mukana vastaavanlaisissa tapahtumissa tai tuottanut saman tyylistä sisältöä jossain muualla?
- Oliko osallistuminen tällä tavalla sinulle helppoa/luontevaa, vai haastavaa/jännittävää? Miltä se tuntui tapahtumassa?
- Vaikuttiko festivaalille osallistuminen esim. itsevarmuutesi olla esillä eri tilanteissa, osallistua vastaavanlaisiin tapahtumiin, tuoda mielipiteitäsi kuuluviin...?
- Haluaisitko tulevaisuudessa olla mukana vastaavanlaisissa tapahtumissa (tai tulevissa Nuori kulttuurin tapahtumissa)?

Festivaalin merkitys ja vaikutukset haastateltavaan

- Aika festivaalin jälkeen: Mitä konkreettista festivaalista ”jäi käteen”? Lähtikö festivaalista käyntiin prosesseja tai tapahtumaketjuja, jotka näkyvät elämässäsi nyt?
- Verkostoiduitko ammattilaisten tai muiden nuorten kanssa? **SOSIAALINEN OSALLISUUS**
- Vaikuttiko osallistuminen työllistymiseen? **SOSIAALINEN OSALLISUUS**
- Toiko festivaali jotain lisää siihen, mitä harrastuksesi parissa normaalisti koet? Saitko esim. lisää intoa omaa harrastusta kohtaan tai uusia ideoita tai taitoja harrastukseen liittyen? **MOTIVOINTI HARRASTAMISEEN**
- Kävitkö katsomassa muita festivaalisisältöjä? Mitä niistä ”jäi käteen” (esim. uusia oppeja, inspiraatiota jne.), vai jäikö mitään? **OPPIMINEN**

Yhteisöllisyys **SOSIAALINEN OSALLISUUS**

- Koitko kuuluvasi festivaalilla johonkin yhteisöön? Esim. omaan harrastusporukkaan tai isompaan festivaaliyhteisöön, tuotantotiimiin, tms.
- Minkälainen tunnelma tässä yhteisössä vallitsi festivaaliin valmistautuessa ja festivaalin aikana?
- Koitko olevasi yhdenvertainen muiden yhteisön jäsenten kanssa?
- Jos osallistuit festivaalille jonkun ryhmän jäsenenä, miten festivaalille osallistuminen vaikutti ryhmäänne (esim. ryhmädynamiikkaan tai itse toimintaan)?
- Tuliko sinulle tunne, että työpanoksellasi oli merkitystä festivaalilla? Miksi kyllä tai miksi ei? (**merkityksellisyden tunne**)
- Oliko sinulla festivaaliyhteisössä turvallinen olo ja koitko, että sait olla mukana toiminnassa omana itsenäsi? (**Nuorisoseurojen moninaisuuden tavoite**)

Yhteydenpito tuotantotiimin kanssa **SOSIAALINEN & POLIITTINEN OSALLISUUS**

- Kuvaile omin sanoin yhteydenpitoasi festivaalin tuotantotiimin kanssa kevään aikana. (Oliko se esim. tiivistä, etäistä, harvakseltaan tapahtuvaa, riittävää...)
- Saitko tukea riittävästi? Saitko apua tarvittaessa?
- Oliko saamasi informaatio selkeää?
- Pääsitkö osallistumaan ja/tai vaikuttamaan itse festivaalin suunnitteluprosessiin (esim. festivaalin suunnittelupalaverissa)? Kysyttiinkö niissä mielipidettäsi tai ideoitasi? Jos kyllä, kuunneltiin niitä ja oliko niillä käytännön vaikutuksia?
- Minkälaista palautetta sait tuotantotiimiltä osallistumisestasi, vai saitko mitään?

”Risut & Ruusut” **TOIMINNAN KEHITTÄMINEN**

Mitä odotuksia sinulla oli festivaalin suhteen ennen itse tapahtumaa?

Toteutuivatko nämä odotukset?

Mikä festivaalisisällön tuottamisessa oli parasta?

Entä haastavinta/”ikävintä”?

Mitä Nuori kulttuurin kannattaisi ottaa huomioon tulevissa tapahtumissa, joissa nuoret ovat tuottamassa sisältöä?